

Conservarea
Acvilei Tipătoare Mici
în România

Plan Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*

**Plan Național de Acțiune
pentru specia
*Aquila pomarina***

2013

Cuprins

REZUMAT EXECUTIV.....	5
INTRODUCERE.....	9
Evoluția statutului speciei în Europa și România.....	10
Distribuție generală și națională.....	10
Statutul populației efective.....	11
Descrierea speciei.....	11
Statut legal de protecție.....	12
Statutul siturilor cheie.....	13
Probleme generale.....	15
AMENINȚĂRI.....	16
I. HABITATUL DE CUIBĂRIT.....	17
A. Distrugere/diminuare habitat de cuibarire.....	17
B. Deranj în zona cuibului.....	21
C. Ucidere intenționată.....	28
II. HABITATUL DE HRĂNIRE.....	30
D. Degradare habitat de hrănire.....	30
III. MIGRAȚIE.....	34
E. Investițiile pe ruta de migrație (în special dezvoltarea parcurilor eoliene) nu țin cont de necesitățile speciei.....	34
IV. CERCETARE – MONITORIZARE.....	36
F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei.....	36
V. CADRU LEGISLATIV ȘI IMPLEMENTARE LEGISLATIE.....	39
G. Implementarea legislației referitoare la siturile NATURA 2000 este deficitară.....	39
VI. CONSTIENTIZARE, INFORMARE.....	42
H. Importanța speciei nu este cunoscută publicului larg și factorilor interesați.....	42
VII. ALTELE.....	46
I. Electrocutarea.....	46

Lista autorilor:

Grupul Milvus: Tamás Papp, Szilárd Daróczy, Róbert Zeitz, Zsolt Hegyeli, István Komáromi

APM Sibiu: Camelia Proca, Alex Nicoară, Mihai Proca, Tibor Sos

SOR: Ciprian Fântâna, Attila Matis, Sebastian Bugariu

Experți externi: Mihai Pop, Răzvan Popa

Design: Deák Attila - Ianus.ro

REZUMAT EXECUTIV

Prezentul Plan Național de Acțiune pentru Acvila Țipătoare Mică este primul plan elaborat pentru această specie în România, în cadrul proiectului LIFE 08 NAT/RO/000501 " *Conservarea acvilei țipătoare mici în România*", finanțat prin Programul LIFE Natura și Biodiversitate al Uniunii Europene și co-finanțat de către Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice din România. Are scopul de a stabili acțiuni menite a asigura un statut favorabil de conservare pentru specie, pornind de la amenințările și factorii limitativi identificați care afectează populația de acvilă țipătoare mică din România.

Obiectivele planului sunt:

- Menținerea condițiilor optime pentru habitatul de cuibărit prin reducerea deranjului în perioada de incubare și asigurarea unei suprafețe optime de pădure matură pentru cuibărit în arealul speciei;
- Asigurarea condițiilor optime de hrănire;
- Asigurarea protecției efective a speciei prin prevederile planului de management aferente NATURA 2000 declarate pentru specie;
- Reducerea mortalității directe.

Acțiunile propuse în cadrul planului de acțiune au la bază experiența pe o perioadă de 4 ani (2010 – 2013) în studierea necesităților de conservare ale speciei și în implementarea unor măsuri concrete de conservare în cadrul proiectului LIFE. Măsurile de conservare implementate în cadrul proiectului LIFE 08/NAT/RO/000501 "Conservarea *A. pomarina* în România" în 3 situri cheie (ASPĂ Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului, ASPĂ Podișul Hârtibaciului, ASPĂ Piemontul Făgăraș) au constat în: stabilirea unor perimetre de protecție în jurul cuiburilor identificate, amplasarea de cuiburi artificiale montate și cuiburi naturale deteriorate consolidate, restricționarea accesului pe drumuri forestiere din zonele cuiburilor prin amplasarea de bariere, de comun acord cu ocoalele silvice, amplasarea de avertizoare pe traseele turistice din zone cu cuiburi de acvilă, managementul demonstrativ al pajiștilor, izolarea liniilor electrice de medie tensiune periculoase pentru acvile.

Cele mai grave amenințări (marcate mai jos în text ca având intensitate ridicată), așa cum o confirmă rezultatele observațiilor directe în teren realizate în cadrul celor 3 situri cheie menționate mai sus, sunt cele legate de deteriorarea, respectiv reducerea suprafeței habitatului de cuibărit, în special a pădurilor bătrâne (de peste 80 de ani), precum și degradarea habitatelor de hrănire prin dispariția structurii mozaicate a terenurilor având ca efect diminuarea numerică a unor specii de pradă (ex.

Abrevieri folosite:

APSA – Arie de Protecție Specială Avifaunistică

C.E. - D.G.M. – Comisia Europeană – Direcția Generală Mediu

DS – Direcții silvice

FSC – Forestry Stewardship Council

HNV – Pajiști cu Întă Valoare Naturală

ITRSV – Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare

PNA – Plan Național de Acțiune

PNDR – Planul Național de Dezvoltare Rurală

Proiect CAPR - proiectul LIFE 08/NAT/RO/000501 Conservarea *Aquila pomarina* în România

Rețeaua CAPR – Rețeaua de Conservare a *Aquila pomarina* în România, constituită prin proiectul LIFE 08/NAT/RO/000501

OS – Ocoale silvice

UE – Uniunea Europeană

amfibienii). O descriere detaliată a amenințărilor care vizează habitatul de cuibărire și cel de hrănire pentru specie și acțiunile necesare pentru contracararea lor se regăsește în Ghidul de Management al habitatului acvilei țipătoare mici, document elaborat în cadrul aceluiași proiect LIFE, care se constituie ca anexă prezentului plan de acțiune. În mare măsură aceste amenințări coincid și cu cele identificate prin Planul European de Acțiune pentru specie.

Planul European de Acțiune pentru Acvila Țipătoare Mică creează cadrul pentru elaborarea planurilor naționale de acțiune. Planul european a fost adoptat în 1997 și se află în plin proces de actualizare prin demersurile din cadrul proiectului LIFE 08/NAT/RO/000501 pentru Conservare Acilei Țipătoare Mici în România (Conferința internațională și grupul de lucru pentru actualizarea Planului European pentru Acvila Țipătoare Mică, 31 oct – 2 nov. 2013, Bâlea Cascadă, România) în cooperare cu proiectul LIFE pentru Conservarea Acvilei Țipătoare Mici în Slovacia. Conform concluziilor grupului de lucru format din peste 50 de ornitologi din 15 țări prezenți la conferința mai sus-amintită, conservarea pădurilor bătrâne și stabilirea zonelor de protecție în jurul cuiburilor reprezintă două dintre măsurile centrale ce se vor regăsi ca prioritate și în planul european actualizat, ce va fi înaintat forurilor internaționale în toamna anului 2014.

Prin urmare, dintre acțiunile stabilite prin Planul Național de Acțiune, a căror implementare este prioritară a fi demarată în următorii 2 ani sunt aferente unor amenințări de intensitate ridicată:

- A.2 Păstrarea a min. 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un APSA, respectiv a min. 30% dintr-un trup de pădure în zona de deal, și a min. 30% din fâșiile de lizieră;
- A.3 Asigurarea protecției stricte în jurul cuiburilor (inclusiv prin acordarea de subvenții);
- B3. Includerea în planurile de management ale siturilor Natura2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a fondului forestier din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici;
- D.2 Implementarea unui sistem de plăți compensatorii Natura 2000 în concordanță cu cerințele de management pentru specie;
- D.4. Includerea în planurile de management ale siturilor Natura 2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a terenurilor arabile din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici;
- D.5 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura 2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a pajiștilor și fânețelor din Ghidul

de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici (anexa la prezentul plan).

Precizăm că acțiunile incluse în PNA și măsurile din ghidul anexat au fost supuse unor numeroase activități de informare și consultare cu un total de peste 2200 de factori de interes locali, iar variantele finale ale planului și ghidului țin cont de punctele de vedere exprimate. Cea mai importantă modificare adusă în urma consultărilor cu autoritățile din sectorul silvic este introducerea unor subvenții pentru proprietarii de păduri, care respectă condițiile impuse de zonele de protecție din jurul cuiburilor de acvilă țipătoare mică. Vă prezentăm mai jos activitățile de consultare efectuate:

- a. Pe 22 iunie 2011, reprezentanții proiectului au participat la o întâlnire de lucru la Direcția Generală Păduri, privind Ghidul de management al habitatului favorabil acvilei țipătoare mici;
- b. Pe 23.04.2012, proiectul a transmis către Direcția Generală Păduri o propunere pentru modificări la Ordinul nr. 1540 din 3 iunie 2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos, astfel încât aplicarea acestuia să nu intre în conflict cu măsurile de conservare propuse prin proiect;
- c. Primul draft al Ghidului de management al habitatului favorabil acvilei țipătoare mici a fost trimis spre consultare unei liste de distribuție de peste 40 de persoane și organizații active în domeniul protecției mediului, management arii protejate, silvicultură și dezvoltării rurale în noiembrie 2012:
  - Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice (Direcția Biodiversitate și Direcția de Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare Păduri);
  - Structurile care se ocupă de gestionarea celor 12 ASPA incluse în proiect (ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 - Podișul Hârțibaciului, ROSPA0098 - Piemontul Făgărașului, ROSPA0027 - Dealurile Homoroadelor, ROSPA0029 - Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei, ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0034 - Depresiunea și Munții Ciucului, ROSPA0069 - Lunca Mureșului Inferior, ROSPA0082 - Munții Bodoc – Baraolt, ROSPA0080 - Munții Almajului – Locvei, ROSPA0107 - Vânători Neamț). În cazul ASPA-lui ROSPA0091- Pădurea Babadag nu există încă nicio structură de gestionare.
  - Direcții silvice, ocoale silvice din ASPA-urile mai sus-amintite;
  - Reprezentanți ai GAL-urilor;

- ONG-uri, Universități.

- d. Pe 16 -17 nov. 2012, la Biertan, a avut loc un seminar de consultare cu 34 de participanți: APMurile din județele implicate în proiect, structurile care se ocupă de gestionarea celor 12 ASPA-uri incluse în proiect, reprezentanți APIA, AJVPS, ocoale silvice etc. În cadrul acestui seminar au fost prezentate măsurile și au fost efectuat un exercițiu de consultare participativ de tip World Café în care participanții au avut ocazia să își exprime punctele de vedere privind măsurile propuse de proiect. Anexele 4b-d prezintă punctele de vedere exprimate în cadrul exercițiului;
- e. Pe data de 3.03.2013 măsurile de conservare din teritoriile de hrănire ale acvilei au fost discutate în cadrul conferinței „ADEPT și Beneficiari”, organizată de fundația ADEPT la Sighișoara, cu reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și peste 200 de fermieri;
- f. Pe 29.03.2013, reprezentanții proiectului au avut o consultare la Direcția Silvică Sibiu cu 6 persoane din conducerea DS Sibiu, Ocolul Silvic Sibiu și Asociația Târnavă Mare Hârtibaci;
- g. 24-26.04.2013, la Moneasa, jud. Arad, reprezentanții proiectului au prezentat și discutat măsurile de conservare pentru păduri la Adunarea Generală a Asociației Administratorilor de Păduri. 133 de persoane a fost informat cu această ocazie;
- h. În perioada 25 aprilie – 25 noiembrie 2013, proiectul organizează o expoziție itinerantă în 20 de primării din localități rurale din cele 3 ASPA-uri cheie din proiect, care prezintă măsurile de conservare. Estimăm că peste 2000 de factori de interes (autorități locale, GAL-uri, proprietari și administrator de terenuri) se vor familiariza cu aceste măsuri prin intermediul expoziției, având totodată posibilitatea de a ne contacta pentru propuneri;
- i. În data de 19 iulie 2013, experți din partea proiectului LIFE Pomarina au participat la inițiativa Direcției de Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare, din cadrul MMSC, la o întâlnire organizată de reprezentanți ai Direcției. Scopul întâlnirii a fost analizarea și discutarea aspectelor tehnice și legale ce țin de domeniul silvicultură ce au fost incluse în Ghidul pentru un management al habitatelor favorabil acvilei tipătoare mici. Această întâlnire, urmată de o strânsă conlucrare cu Direcția din MMSC, a pus bazele subvenției elaborate de comun acord pentru proprietarii de păduri.

INTRODUCERE

Acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) este încadrată de IUCN (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii și Resurselor Naturale) la categoria speciilor cu risc scăzut la nivel global, respectiv specii care nu sunt periclitate, subcategoria Least Concern/LC (versiunea 3.1; IUCN 2001). Termenul prezintă mai multe traduceri alternative în limba română respectiv „fără grijă”, „specii fără motive de îngrijorare din punct de vedere conservativ”, etc. Specia nu prezintă motive de îngrijorare din punct de vedere conservativ deoarece are un areal mare care nu prezintă criteriile pentru a fi încadrată la categoria speciilor vulnerabile respectiv „areal mai mic de 20.000 km² combinat cu o tendință descrescătoare sau fluctuantă a mărimii/calității arealului sau a mărimii populației și areal cu un număr mic de locații sau cu fragmentare accentuată” (BirdLife International 2012. *Aquila pomarina*. In: IUCN 2013. IUCN Red List of Threatened Species. Version 2013.1. <www.iucnredlist.org>).

Totuși datorită lipsei unor date, cum ar fi tendința populațională necunoscută (factor important în aprecierea statutului de conservare a unei specii) și a faptului că majoritatea arealului speciei este localizat în Europa (mai mult de 95% din arealul global), acvila țipătoare mică este o specie de interes conservativ la nivel european și național. Din acest motiv specia este clasificată conform categoriilor speciilor de importanță conservativă la nivel european (SPEC – Species of European Conservation Concern) în categoria SPEC 2 (specii la care populația globală este concentrată în Europa și care au un statut de conservare nefavorabil în Europa) (Birdlife International 2004 *Birds in Europe: Population Estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK).

Specia este de asemenea inclusă pe anexa 1 a Directivei Păsări (Directiva 2009/147/CE), pe anexa 2 a Convenției de la Bonn (Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice), a Convenției de la Berna (Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa), și a Convenției CITES (Convenția privind comerțul internațional cu specii periclitate de faună și floră sălbatică).

Pentru speciile prezente în anexa 1 a Directivei Păsări, comitetul desemnat de Comisia Europeană pentru a implementa prevederile directivei – Comitetul Ornis - a stabilit o listă prioritară pentru care se vor defini planuri de acțiune, această listă conținând speciile periclitate la nivel global prezente și în Europa. Pentru acvila țipătoare mică, planul european de acțiune (Meyburg și colaboratorii, 1997) a fost elaborat și adoptat în 1997 de comitetul Ornis și în 1999 de Convenția de la Berna. Deși conform planului european de acțiune era prevăzut ca implementarea planului și revizuirea acestuia să se facă la fiecare patru ani (cu prima revizuire în anul 2000) singura revizuire a nivelului de implementare a fost realizată în 2010 de către Birdlife International. Concluzia generală a acestei revizuirii a fost că gradul de implementare a planului european este scăzut, fiind necesară mai multă muncă pentru implementare.

Evoluția statutului speciei în Europa și România

În 1994 specia era încadrată în categoria SPEC 3 (Tucker and Heath, 1994), respectiv în categoria speciilor a căror populații „nu sunt concentrate în Europa și care au un statut de conservare nefavorabil în Europa”. Clasificarea inițială a fost realizată la un moment în care limita estică de distribuție a speciei nu era bine cunoscută și la care taxonul din India *Aquila (pomarina) hastata* era considerat ca fiind o subspecie a acvilei țipătoare mici. De asemenea, nu se cunoștea cu exactitatea nici limita distribuției estice a acvilei țipătoare mici în Rusia. Prima propunere de încadrare a speciei în SPEC 2 vine o dată cu realizarea planului european de acțiune al speciei (Meyburg et al. 1997), când datele de la acea vreme sugerau că specia este concentrată în Europa chiar dacă nici atunci limita estică de distribuție nu era bine delimitată iar subspecia indiană era considerată ca având un efectiv foarte mic (maxim 100 de perechi). Statutul de conservare nefavorabil în Europa este explicat prin scăderea semnificativă a populației mondiale (în jur de 30%) bazată pe numărările efectuate pe culoare de migrație în Israel (Eilat) și pe scăderea drastică a efectivului clocitor în mai multe țări europene (Austria, Germania, Cehia, Serbia și Grecia).

La nivel național, conform lucrărilor publicate specia este considerată ca având statutul de specie vulnerabilă (Munteanu 2009). Specia era considerată ca fiind abundentă la începutul secolului XX (Dombrovsky, 1912) suferind un declin accentuat în anii 50-60 ai aceluiași secol (Munteanu 2009). Nici la nivel național, gradul de cunoștințe nu a permis o evaluare corectă a speciei. Deoarece nu au fost implementate programe specifice de recenzie a speciei, efectivele au fost mult subevaluate în perioada 1994-2002, când populația cuibăritoare a fost estimată la 100 - 200 de perechi (Weber et. all 1994) respectiv 500-1000 de perechi (Munteanu et. all 2002). Prima estimare națională bazată pe metode specifice de recenzie a fost realizată în anul 2005-2006 când Asociația Grupul *Milvus* implementează o schemă de recenzie a speciei la nivel național. Deși efectivul înregistrat, de 2300-2700 de perechi (Daróczy Sz., Zeitz R. 2003), este considerabil mai ridicat decât estimările anterioare, acesta nu indică o creștere semnificativă a populației naționale, în special datorită metodelor diferite de estimare (opinia expertului în 1994 și 2002, respectiv schemă specifică de monitoring și recenzie în perioada 2005-2006). Din acest motiv tendințele populaționale ale speciei în România sunt necunoscute, fapt care îngreunează determinarea statutului speciei la nivel național.

Distribuție generală și națională

Acvila țipătoare mică are un areal foarte restrâns. Cuibărește în Europa (Europa Centrală, de Est și de Sud-Est), dar specia cuibărește de asemea în Anatolia, Caucaz și în zona de est a Iranului. În Europa ea apare ca specie cuibăritoare în Germania, Polonia, Slovenia, Croația, Bosnia-Herțegovina, Serbia

și Muntenegru, Albania, Slovacia, Ungaria, România, Bulgaria, Grecia, Turcia, Republica Moldova, Ucraina, Belarus, Estonia, Letonia, Lituania și Rusia.

În România specia cuibărește în număr mare în Transilvania (mai ales în SE-ul Transilvaniei), în vestul României și pe pantele estice ale Carpaților. Populații mică există, de asemenea, în estul, sud-estul și sudul României.

Statutul populației, efective

Specia a suferit un declin major în multe țări, în special în cele din vestul și sudul Europei (Meyburg et al. 2004). Acum specia este foarte rară sau extinctă în multe țări, ca Austria, Cehia, Germania, Serbia și o mare parte a Greciei (Meyburg 1994). Mărimea populației globale este necunoscută, dar a fost estimată la aproximativ 20,000 perechi (Meyburg 1996). În Europa sunt estimate aproximativ 13,000 – 16,000 perechi (Génsbøl & Thiede 2004). Număratoarea făcută în zonele gât de pâlnie arată că aceste cifre subestimează populația actuală (Shirihai H, and Christie, O.A. 1992). Acvila țipătoare mică este considerată a fi specie în declin de-a lungul întregii arii de răspândire. Populația aflată la marginea ariei de răspândire este considerată a fi cea mai vulnerabilă.

Carpații oferă speciei una dintre cele mai importante zone de cuibărit. Ca rezultat al celor mai recente studii, populația de acvilă țipătoare mică din România este estimată între 2000 - 2300 de perechi, reprezentând aproximativ 22% din populația speciei la nivelul Uniunii Europene și 10% din întreaga populație la nivel global. Populația speciei este în ușoară descreștere.

Descrierea speciei

Acvila țipătoare mică este o pasăre răpitoare de talie mijlocie. Păsările adulte au penaj predominant de culoare cafeniu-pământiu, cu zone mai deschise, ocru în zona capului și partea de sus a aripii. Cele tinere au penaj mai întunecat, maroniu închis cu stropi alb-gălbui și gri pe aripi, care formează șiraguri de pete pe aripa închisă. Pe ceafă prezintă o pată gălbui-roșcată. Irisul, contrar păsărilor adulte (la care este galben auriu) este gri-albăstrui. Asemenea celorlalte acvile, tarsul este îmbrăcat în pene, până la baza degetelor. Degetele și ceara ciocului au culoare galbenă iar ciocul și ghiarele de culoare neagră.

În zbor, aripile sunt arcuite în jos, fiind late atât la bază cât și către vârf, primele remige primare fiind foarte „degetate”. Are o anvergură de 140-170 cm.

Specia are un areal de distribuție foarte restrâns. Cuibărește doar în partea estică a Europei, Germania, Slovacia, România, Polonia, țările Baltice și unele regiuni din Rusia. Izolat se poate întâlni în peninsula Balcanică, Ungaria și Asia Mică.

În România, pentru cuibărit preferă pădurile foioase bătrâne de stejar din zonele de deal, șes și cele de luncă. Unele perechi urcă și în zona de munte unde cuibăresc în păduri de fag și de molid. Alege pentru cuibărit locuri, în vecinătatea cărora se întind pășuni, câmpii umede și zone agricole, suficient de mari pentru procurarea hranei.

Consumă cu precădere rozătoare (șoarece de câmp) și broaște, ocazional prinde șopârle și puii păsărilor cuibăritoare pe sol (ciocârlii, fâse, presuri). Uneori în meniul ei poate fi semnificativ și procentul insectelor (greieri, cosași) pe care le prinde între ierburi, plimbându-se pe sol. Vânează de regulă din aer sau de pe locuri de pândă.

Cuibul este instalat pe arbori, de regulă lângă trunchi, fiind construit din crengi uscate. Ponta este compusă din 2 ouă (rar 1) depuse la interval de 1-3 zile, iar cloșitul durează 40-42 (uneori 38-45) zile. Din cei doi pui eclozați doar unul poate supraviețui din cauza fenomenului de „cainism”, când puilul mai mare îl omoară pe cel mic. Puilul părăsește cuibul după 50-57 zile, însă mai beneficiază cca 2-3 săptămâni de îngrijirea directă a părinților.

Acvila țipătoare mică este o specie de pasăre răpitoare migratoare de distanță lungă, la noi fiind oaspete de vară. Sosește de regulă la mijlocul lunii aprilie și migrează spre cartierele de iernare în septembrie. Migrează în stoluri mari de câteva zeci, până la sute de exemplare. Iernează în Africa de Est, la sud de Sahara, dar o parte din păsări ajung și în Africa de Sud.

Statut legal de protecție

La nivel european acvila țipătoare mică este protejată prin intermediul Directivei 2009/147/CE – Directiva Consiliului Europei privind conservarea păsărilor sălbatice. În același timp specia este protejată prin intermediul mai multor convenții internaționale ratificate și de România, respectiv: Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa și Convenția privind comerțul internațional cu specii periclitare de faună și floră sălbatică.

La nivel național acvila țipătoare mică este o specie strict protejată prin intermediul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011. Specia este o specie la care vânatoarea este interzisă prin legea vânătorii și protecției fondului cinegetic nr. 407 din 2006 cu modificările și completările ulterioare.

Convențiile internaționale sunt ratificate de România printr-o serie de legi, respectiv Legea 13/1993, care ratifică Convenția de la Berna, Legea 13/1998 care ratifică Convenția de la Bonn și legea 69/1994 de ratificare a Convenției privind comerțul internațional cu specii periclitare de faună și floră sălbatică.

Statutul siturilor cheie

Migrație:

Două arii au fost desemnate ca fiind situri „bottleneck”, unde trec peste 3000 de păsări răpitoare anual în pasaj - Măcin-Niculitel și Beștepe-Mahmudia. În ambele locații numărul acvilelor țipătoare mici în pasaj este mare: 1400-2000 în Măcin și 600-700 în Beștepe (Ariile de Importanță Avifaunistică din România, 2008).

Într-un articol publicat recent (Autumn migration of soaring birds over Dobrogea, a migration corridor in South-East Romania - Fulop et al. 2013) studiile realizate tocmai în perioada de migrație de vârf a acvilei țipătoare mici, relevă faptul că migrația de toamnă a speciei se desfășoară în toată Dobrogea, mai accentuat în partea de Vest.

Cu toate acestea, în foarte multe locații din Dobrogea - inclusiv în zonele bottleneck - se contruiesc sau sunt în curs de avizare parcuri eoliene, care pot periclita populația care migrează prin această zonă.

Cuibărire:

În România - până în 2007 - au fost identificate și desemnate 17 Arii de Importanță Avifaunistică (AIA) care au populații cuibăritoare însemnate (min. 10 perechi) de acvilă țipătoare mică. Dintre acestea 10 sunt cele care îndeplinesc criteriul C6 folosit pentru identificarea AIA. Cele 10 situri care îndeplinesc criteriul C6 adăpostesc 400-500 de perechi. Toate IBAurile însumează între 580-750 perechi și cu toate că majoritatea acestora au fost declarate ca APSAuri (situri Natura 2000 desemnate sunt Directiva Păsări), peste jumătate din populația cuibăritoare se află în afara zonelor protejate. Ceea ce înseamnă că măsurile de protecție pentru specie sunt foarte importante și în afara siturilor Natura 2000.

Definiția criteriului IBA: C6 - Specii amenințate la nivelul Uniunii Europene

Un sit se califică dacă este unul dintre cele mai importante 5 (cinci) în euro-regiunea în discuție (regiune NUTS, nivelul 1), pentru o specie sau subspecie considerată amenințată în Uniunea Europeană (inclusă în Anexa I a Directivei Păsări a Consiliului Europei). În România au fost utilizate „cele mai importante 10 (zece) situri/țară (cel mai înalt nivel NUTS)” pentru speciile în cazul cărora a fost utilizat acest criteriu.

Cele mai bune zone pentru cuibăritul speciei din țară au fost incluse în rețeaua IBA. Cele 10 situri care îndeplinesc criteriul C6 adăpostesc 400-500 de perechi. Toate IBAurile însumează între 580-750 perechi și cu toate că majoritatea acestora au fost declarate ca APSAuri (situri Natura 2000 desemnate conform Directivei Păsări), peste jumătate din populația cuibăritoare se află în afara zonelor protejate.

Ceea ce înseamnă că măsurile de protecție pentru specie sunt foarte importante și în afara siturilor Natura 2000.

Explicații la tabel (probleme în desemnarea APSA-urilor):

1. Suprafața APSA diferită față de suprafața IBA, astfel număr important de perechi neincluse în ASPA;
2. Suprafața APSA diferită față de suprafața IBA, astfel zonele de hrănire nu sunt incluse în APSA;
3. Suprafața APSAului s-a redus față de suprafața IBA, dar numărul perechilor nu a fost modificat;
4. Suprafața APSAului este aproape identic cu suprafața IBA, dar numărul perechilor declarați este mult mai mic.

Nume IBA	Populația declarată în IBA	Mărimea IBAului - hectare	Nume APSA	Populația declarată în APSA	Mărimea APSAului - hectare	Diferența de mărime între IBA - APSA	Probleme detectate	Criteriul IBA
1 Dealurile Homoroadelor	37- 42	52078	ROAPSA0027 - Dealurile Homoroadelor	37-42	37093	-14985	1,3	C6
2 Dealurile Nordice a Munților Fagarasi	40-50	88950	ROAPSA0098 - Piemontul Făgărașului	40-50	71256	-17694	2	C6
3 Dealurile Tarnavelor - Valea Nirajului	51- 65	84613	ROAPSA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului	51-65	86073	1460		C6
4 Defileul Inferior al Muresului	60- 70	123983	ROAPSA0029 - Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	>60-70	55660	-68323	1,3	C6
5 Depresiunea Giurgeului	35-45	91378	ROAPSA0033 - Depresiunea si Munții Giurgeului	35-45	87892	-3486		C6
6 Dorohoi - Șaua Bucecei	15-25	23537	ROAPSA 0116 - Dorohoi - Saua Bucecei	20-35	25330	1793		C6
7 Munții Baraolt Bodoc	40-55	58013	ROAPSA0082 - Munții Bodoc – Baraolt	40-55	56657	-1356		C6
8 Piatra Soimului - Scorteni - Garleni	25-35	31180	ROAPSA 0138 - Piatra Soimului - Scorteni - Girler	25-35	37445	6265		C6
9 Podișul Hârtibaciului	70-90	246357	ROAPSA0099 - Podișul Hârtibaciului	70-90	237515	-8842		C6
10 Vanatori Neamt	25-30	47609	ROAPSA0107 - Vânători Neamț	25-30	30841	-16768	1,3	C6
11 Cursul mijlociu al Somesului	15-20	33795	ROAPSA0114 - Cursul Mijlociu al Somesului	2-3	33259	-536	4	
12 Depresiunea Ciucului	18-20	53709	ROAPSA0034 - Depresiunea si Munții Ciucului	18-20	51744	-1965		

Nume IBA	Populația declarată în IBA	Mărimea IBAului - hectare	Nume APSA	Populația declarată în APSA	Mărimea APSAului - hectare	Diferența de mărime între IBA - APSA	Probleme detectate	Criteriul IBA
13 Lunca Muresului inferior	10-15	39201	ROAPSA0069 - Lunca Mureșului Inferior	10-20	17428	-21773	2	
14 Macin - Niculitei	10-18	97093	ROAPSA0073 - Macin - Niculitel	10-18	67361	-29732	2	
15 Padurea Babadag	28-30	49414	ROAPSA0091 - Padurea Babadag	15-30	58473	9059		
16 Padurea Bogata	12-14	62462	ROAPSA0093 - Padurea Bogata	12-14	6329	-56133	1,3	
17 Valea Fizeșului	12-15	71243	ROAPSA0104 - Bazinul Fizesului	1-2	1627	-69616	1	

Probleme generale:

Unele zone din țară sunt mai puțin cunoscute (ex. dealurile din partea sudică a Carpaților Meridionali), astfel aici pot fi populații însemnate în afara rețelei IBA. Majoritatea IBAurilor au fost desemnate ca și APSA-uri, cu unele excepții. Cea mai însemnată problemă este IBAul Defileul inferior al Mureșului, una din cele mai importante zone de cuibărit ale speciei din România, din care numai jumătate a fost inclus în rețeaua Natura2000 ca APSA.

Nu există - încă - măsuri de conservare concrete în APSAuri pentru acvilă. Exploatarea forestieră se desfășoară în același parametri ca în afara APSAurilor - astfel nu este asigurată existența pe termen lung a locurilor de cuibărit și zona cuiburilor este de multe ori deranjată în timpul cuibăritului de intervenții forestiere, astfel ponta este compromisă.

Finalizarea Planurilor de management pentru multe dintre APSAurile importante poate schimba această situație.

Surse:

http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/biodiversitate/2011-10-0_protectia_naturii_RO_APSA_SDF_2011.pdf

Important Bird Areas in Romania

AMENINȚĂRI

Redăm mai jos amenințările identificate, marcând pentru fiecare gradul de intensitate:

I. În habitatul de cuibărit

A. Distrugere/diminuare habitat de cuibarire	Intensitate ridicată
B. Deranj in zona cuibului	Intensitate ridicată
C. Ucidere intenționată	Intensitate medie

II. În habitatul de hrănire

D. Degradare habitat de hrănire	Intensitate ridicată
---------------------------------	----------------------

III. In migrație

E. Investițiile pe ruta de migrație (în special dezvoltarea parcurilor eoliene) nu țin cont de necesitățile speciei	Intensitate ridicată
---	----------------------

IV. Aspecte legate de cercetare - monitorizare

F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei	Intensitate medie
---	-------------------

V. Cadru legislativ și implementarea legislației

G. Implementarea legislației referitoare la siturile NATURA 2000 este deficitară	Intensitate ridicată
--	----------------------

VI. Conștientizare și informare

H. Importanța speciei nu este cunoscută publicului larg și factorilor interesați	Intensitate medie
--	-------------------

VII. Altele

I. Electrocutarea	Intensitate medie
-------------------	-------------------

I. HABITATUL DE CUIBĂRIT

A. Distrugere/diminuare habitat de cuibarire

A.1 Creșterea eficacității controalelor pentru respectarea amenajamentului

Ca urmare a aplicării defectuase a a amenajamentului silvic, procentul pădurilor mature este modificat. Prin Codul Silvic și legislația subsecventă responsabilitatea controlului respectării amenajamentului revine ITRSV. Este nevoie de verificări mai dese privind respectarea amenajamentelor și de mărirea capacității de control din cadrul ITRSV dar și sesizări către ITRSV din partea autorităților locale de mediu, Rețelei CAPR, DS, OS Private, ITRSV (autosesizare)

Responsabili: ITRSV, AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU, Rețeaua voluntari pomarina, DS, OS Private

A.2 Păstrarea a min. 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un APSA, respectiv 30% dintr-un trup de pădure în zona de deal

Conform observațiilor din proiect procentul pădurilor bătrâne din situri este în scădere, pentru conservarea speciei în siturile în care este prezentă (conform formular standard) au fost identificate 3 măsuri specifice – menținerea a min. 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un APSA, menținerea a min. 30% pădure bătrână dintr-un trup de pădure în zona de deal și menținerea a 30% de pădure bătrână în fișiile de lizieră (mai detaliat la A.3). În cazul ocoalelor silvice private și de stat cu responsabilități conform Codului Silvic ce administrează păduri peste care se suprapun parțial sau total situri Natura 2000 (APSA-uri), ce au fost desemnate pentru conservarea acvilei țipătoare mici, se solicită ca la momentul elaborării Planului de Amenajament să se țină cont de aceste măsuri încă din faza de "Conferința I – a" pentru a evita inadvertențele dintre principiile conservării speciei și cele ale exploatareii, respectiv revizuirea Planului de Amenajament în ultima faza.

Responsabili: AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU, DS și OS și OS Private (sau de regim)

A.3 Asigurarea protecției stricte în jurul cuiburilor

Conform exemplelor din alte țări în care a fost aplicată, metoda protecției cuibului de păsări răpitoare a fost implementată prin delimitarea în teren a unor perimetre de protecție, așa numitele zone de protecție în jurul cuiburilor.

Aplicarea măsurilor în perimetre de protecție de dimensiuni mai mari este dificilă, deoarece, de regulă proprietarii pădurii nu acceptă o pierdere așa de mare dată de imposibilitatea exploatării masei lemnoase. Este necesară introducerea instrumentelor pentru soluționarea acestei probleme prin subvenții plătite proprietarilor de păduri. O procedură în acest sens este inclusă ca anexă la prezentul plan.

Perimetre de protecție în jurul cuibului

Zona de protecție în jurul cuibului trebuie aplicată în cazul tuturor cuiburilor folosite de către acvila țipătoare mică, indiferent dacă acestea sunt construite de specie sau nu. Statutul de zonă de protecție trebuie menținut pe toată perioada cât este ocupat/folosit de acvile, iar după abandonarea acestuia timp de încă minim 2 ani. După perioada de minim 2 ani de la abandonarea acestora, cuiburile confirmate ca fiind nefolosite își pierd protecția și vor fi radiate de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Recomandarea este ca în interiorul APSA-urilor aceste zone să rămână cu intervenție minimă (sau chiar fără intervenție) fără limitare în timp, chiar dacă acvila nu va mai cuibări, pentru a avea suprafețe în păduri în care procesele naturale să predomine, motivul: aceste parcele pot deveni în timp nuclee de „salvare” pentru multe specii de faună.

Perimetrele de protecție cu o raza de 150 m (aprox. 7 ha) au un rol bine definit în creșterea șanselor de supraviețuire a puilor. Astfel odată identificat cuibul se impune stabilirea unei măsuri de protecție a acestuia în interiorul unui cerc cu o raza de cca. 150 m în jurul cuibului.

Managementul conservativ al perimetrelor de protecție se va realiza pe două componente:

Componenta 1: se impune restricționarea oricărei lucrări silvice indiferent de perioadă, în interiorul perimetrului de protecție (PP);

Componenta 2: se impune restricționarea realizării lucrărilor silvice (igienă și a tăierilor de conservare), în perioada 1 Aprilie- 15 August. Aceste lucrări pot fi realizate doar în afara perioadei amintite. În afara perioadei se permit, după caz și lucrări de îngrijire, lucrări speciale de conservare sau de recoltare a produselor principale, cu condiția ca pe perioada de existență a cuibului consistența arboretului exploatabil din perimetrul cuibului să nu scadă sub 0,5.

Indiferent de componenta adoptată se impune alocarea de compensații pentru pierderile financiare rezultate din imposibilitatea exploatării masei lemnoase conform prevederilor amenajamentului, urmare a stabilirii perimetrului de protecție. Pentru componente 1 și 2, compensațiile se vor acorda diferențiat conform formulelor de calcul din anexa 2. În condițiile în care arboretele vizate sunt deja incluse în tipul functional T2, nu este necesară alocarea de alte compensatii față de cele alocate până la data identificării cuibului. Măsurile și compensațiile se aplică pe perioada folosirii cuiburilor până la momentul radierii acestora de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Totodată, zona protejată își poate îndeplini rolul doar dacă sunt respectate anumite cerințe referitoare la lucrările silvice din perioada 15 martie-15 august a fiecărui an.

În parcelele cu pădure bătrână (peste 80 de ani) este indicat să nu se efectueze niciun fel de lucrare (tăiere, igienizare, rărire etc.) în această perioadă, pentru a prevenii distrugerea pontei prin deranjul uman. În afara perioadei de reproducere pot avea loc unele intervenții minore în perimetrul zonei de protecție, dar care trebuie să aibă un caracter prin care nu se schimbă componența arboretului. În fiecare caz, entitatea responsabilă pentru exploatare este indicat să consulte și să ceară autorizarea administrației zonei protejate pentru efectuarea lucrărilor în parcelele cu cuiburi de acvilă.

În trecutul apropiat, o mare parte a pădurilor din România a fost retrocedată foștilor proprietari. În perioada când pădurile erau sub administrația direcțiilor silvice de stat, astfel de măsuri de protecție puteau fi aplicate mult mai ușor, pădurile având un singur administrator. Din cauza retrocedării, chiar și o parcelă de dimensiune mică poate să intre în posesia a doi sau mai multi proprietari și cu forme de administrații diferite. Acest lucru îngreunează foarte mult delimitarea și desemnarea zonelor protejate.

Considerăm, că în pădurile care sunt în proprietatea și administrarea statului, această metodă poate fi aplicabilă și viabilă. Trebuie astfel desemnate pădurile aflate în administrația direcțiilor silvice de stat și demarate negocierile privind implementarea măsurilor dorite. **Recomandarea noastră este ca în interiorul APSA-urilor aceste zone să rămână cu intervenție minimă (sau chiar fără intervenție) fără limitare în timp, chiar dacă acvila nu va mai cuibării, pentru a avea zone în păduri în care procesele naturale predomină.** Aceste parcele care pot deveni în timp nuclee de „salvare” pentru multe specii.

Pentru pădurile care au mai multe titluri de proprietate trebuie avute în vedere și alte metode pentru a asigura protecția cuiburilor pe termen lung. Astfel, în pădurile deținute de posesorii, biserici, persoane fizice etc., unde cuibărește acvila, cea mai bună soluție pentru asigurarea cuibăritului pe termen lung este **cumpărarea unor parcele de păduri**. Din studiile proiectului CAPR efectuate în decursul a 4 ani în trei situri Natura 2000 din centrul Transilvaniei reiese că distanța medie la care cuiburile de acvile sunt situate de liziera pădurii este de cca. 160-170 m. Unele excepții sunt doar în Piemontul Făgăraș, unde specia cuibărește în molidișuri. Cum distanța medie a cuiburilor de la marginea pădurii coincide aproape în întregime cu mărimea unei zone de protecție, considerăm important cumpărarea unor fâșii de păduri, aproape de liziera pădurii. Cumpărarea diferitelor trupuri mici de arborete bătrâne constituie o soluție pe termen lung, fiindcă în acele zone nu va interveni decât proprietarul. În consecință, pădurea va păstra mulți ani la rând caracterul de arboret bătrân și nederanjat.

Responsabil: AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU, DS și OS și OS Private (sau de regim), administratori/custozi arii protejate sau ONG mediu

A.4 Asigurarea existenței amenajamentului silvic

Prin controale intensificate ale ITRSV, GNM, fie în urma unor autorizări sau la sesizări ale autorităților locale de mediu, ocoalelor silvice private, voluntarilor etc, ar trebui sancționate acele primării sau proprietari de pădure care nu depun solicitare de încadrare în fond forestier a suprafețelor care conform Codului Silvic îndeplinesc criteriile .

Responsabili: ITRSV, GNM, autorități de mediu locale, DS, OS Private,

A.5 Menținerea vârstei actuale minime de exploatare

Scăderea vârstei de exploatare ar face ca în viitor procentul de păduri bătrâne să scadă astfel habitatul propice de cuibărit va fi profund afectat. Menținerea vârstei actuale minime de exploatare prin lobby prin Coaliția ONG Natura 2000 în relație cu autoritățile silvice centrale, în special la revizuirea Codului Silvic poate diminua riscul ca vârsta de exploatare să fie modificată în viitor.

Responsabili: Rețeaua CAPR, Coaliția ONG Natura 2000, autoritățile silvice centrale, DS și Ocoale silvice private

A.6 Armonizarea legislației referitoare la lucrările forestiere cu necesitățile speciei - elaborarea amenajamentelor de așa natură încât să se mențină în permanență un procent de arbori maturi în apropierea lizierei

Armonizarea legislației referitoare la lucrările forestiere cu necesitățile speciei - elaborarea amenajamentelor de așa natură încât să se mențină în permanență un procent de arbori maturi în apropierea lizierei reprezintă o condiție esențială pentru specie, în zonele colinare specia cuibărește foarte aproape de marginea pădurii (uneori în lizieră).

Responsabili: Autoritatea centrală de mediu și autoritatea locală de mediu, DS și OS Private

A.7 Prevenirea incendiilor în pădure prin conștientizarea populației și aplicarea legii și combaterea incendiilor conform planului de intervenție, al protocolului între gestionarul de pădure și ISU, pompieri, etc.

Focul de pe pajiștile incendiate de către proprietari pentru a-și curăța terenul se poate răspândi cu ușurință până la pădure. În cadrul proiectului CAPR au fost observate situații în care a ars chiar copacul cu cuib sau parcela unde se află cuibul. În perioada de cuibărit incendierile pot deranja cuibăritul chiar dacă nu se extind în zona cuibului.

Legislația (OUG nr. 195 din 2005, HG 537/2007, Ordin comun al MADR al AUTORITATEA CENTRALĂ DE

MEDIU 30/147 din 8 februarie 2010) interzice incendierea miriștilor, stufului sau vegetației ierboase fără acordul autorității competente pentru protecția mediului și fără informarea, în prealabil, a serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență.

Se impune organizarea unor campanii de conștientizare a populației asupra efectelor negative ale incendierii terenurilor deschise dar și despre riscul extinderii incendiilor până la pădure, concomitent cu aplicarea de sancțiuni conform legii; totodată trebuie realizate protocoale între gestionarul de pădure, ISU și pompieri pentru combaterea incendiilor.

Responsabil: Inspectoratul pentru Situații de Urgență, administratorul sitului Natura2000, administratorul fondului silvic, pompierii, etc.

A.8 Planificarea investițiilor de infrastructură (drumuri, poduri etc.) ce presupun eliminarea unor suprafețe de fond forestier în funcție de prezența speciei/necesitățile ecologice ale speciei

În prezent, conservarea habitatelor și speciilor protejate nu reprezintă o prioritate în planificarea investițiilor de infrastructură, de cele mai multe ori fiind parcurse cerințele legale de protecția mediului într-o ultimă etapă, moment în care soluțiile alternative devin imposibile datorită costurilor ridicate. Pentru a se evita aceste situații în care investițiile sunt în detrimentul speciilor protejate se recomandă abordarea în prealabil a problematicii conservării speciilor și habitatelor protejate, aceasta fiind și în avantajul investitorilor deoarece este posibilă identificarea unor soluții alternative cu costuri minime. De asemenea, în planurile de management pentru ariile protejate se vor lua în considerare aceste situații prin interzicerea investițiilor de infrastructură în fondurile forestiere importante ca habitat de cuibărit pentru acvila țipătoare mică.

Responsabili: autorități de mediu centrale și locale, Garda de Mediu, administratori arii protejate, investitori, firme elaboratoare studii de impact asupra mediului

B. Deranj în zona cuibului

B1. Interzicerea construcțiilor în imediata vecinătate a pădurilor

PUG-urile și actele de reglementare nu tin cont de necesitățile de conservare a speciei astfel în multe cazuri infrastructura turistică și nu numai se construiește în vecinătatea cuiburilor de acvilă.

În cadrul procedurilor de avizare ar trebui consultate compartimentele de specialitate din cadrul autorității locale de mediu, respectiv ONG-urile pentru protecția păsărilor, iar în cazul în care se cunoaște localizarea cuibului, iar acesta a fost și este folosit de o perioadă mai mare de 5 ani, nu ar

trebuie permise amplasarea de construcții în imediata vecinătate a pădurilor, întrucât cuiburile, aflate în liziera pădurii, pot fi grav afectate. În același timp este necesară monitorizarea în teren și raportarea cuiburilor către autoritatea locală de mediu.

Responsabili: Administratori și custozi de arii protejate, ONGuri de protecția păsărilor și Rețeaua CAPR.

B.2 Aprobarea compensațiilor silvice bazate pe cerințele de conservare ale habitatului acvilei țipătoare mici

Echipa proiectului LIFE și experții de la Direcția de Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare din cadrul autorității centrale de mediu au dezvoltat următoarea măsură de conservare pentru care se vor aloca subvenții proprietarilor de păduri conform pașilor procedurali detaliați în anexa la prezentul plan.

Perimetre de protecție în jurul cuibului

Zona de protecție în jurul cuibului trebuie aplicată în cazul tuturor cuiburilor folosite de către acvila țipătoare mică, indiferent dacă acestea sunt construite de specie sau nu. Statutul de zonă de protecție trebuie menținut pe toată perioada cât este ocupat/folosit de acvile, iar după abandonarea acestuia timp de încă minim 2 ani. După perioada de minim 2 ani de la abandonarea acestora, cuiburile confirmate ca fiind nefolosite își pierd protecția și vor fi radiate de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Recomandarea este ca în interiorul APSA-urilor aceste zone să rămână cu intervenție minimă (sau chiar fără intervenție) fără limitare în timp, chiar dacă acvila nu va mai cuibări, pentru a avea suprafețe în păduri în care procesele naturale să predomine, motivul: aceste parcele pot deveni în timp nuclee de „salvare” pentru multe specii de faună.

Perimetrele de protecție cu o rază de 150 m (aprox. 7 ha) au un rol bine definit în creșterea șanselor de supraviețuire a puilor. Astfel odată identificat cuibul se impune stabilirea unei măsuri de protecție a acestuia în interiorul unui cerc cu o rază de cca. 150 m în jurul cuibului.

Managementul conservativ al perimetrelor de protecție se va realiza pe două componente:

Componenta 1: se impune restricționarea oricărei lucrări silvice indiferent de perioadă, în interiorul perimetrului de protecție (PP);

Componenta 2: se impune restricționarea realizării lucrărilor silvice (igienă și a tăierilor de conservare), în perioada 1 Aprilie- 15 August. Aceste lucrări pot fi realizate doar în afara perioadei amintite. În afara perioadei se permit, după caz și lucrări de îngrijire, lucrări speciale de conservare sau de recoltare a produselor principale, cu condiția ca pe perioada de existență a cuibului consistența arboretului exploatabil din perimetrul cuibului să nu scadă sub 0,5.

Indiferent de componenta adoptată se impune alocarea de compensații pentru pierderile

financiare rezultate din imposibilitatea exploatării masei lemnoase conform prevederilor amenajamentului, urmare a stabilirii perimetrului de protecție. Pentru componente 1 și 2, compensațiile se vor acorda diferențiat conform formulelor de calcul din anexa 2. În condițiile în care arboretele vizate sunt deja incluse în tipul functional T2, nu este necesară alocarea de alte compensații față de cele alocate până la data identificării cuibului. Măsurile și compensațiile se aplică pe perioada folosirii cuiburilor până la momentul radierii acestora de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Responsabili: Autoritatea centrală de mediu

B.3 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura 2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a fondului forestier din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici

În cadru proiectului "Conservarea Acvilei Țipătoare Mici în România", pe baza informațiilor colectate în teren în anii 2010, 2011 și 2012 de către echipa proiectului în siturile APSA Dealurile Târnavelor-Valea Nirajului, APSA Podișul Hârtibaciului respectiv APSA Piemontul Făgăraș, am definitivat măsurile de protecție prezentate în Tabelul 3. din Ghidul anexat. Implementarea acestor măsuri în APSA-uri dar și în alte zone importante pentru acvilă sunt necesare pentru menținerea stării de conservare favorabilă a speciei în România.

1. perimetre de protecție în jurul cuibului
2. menținere procent pădure matură în fond forestier prin păstrarea arboretului matur la nivelul sitului Natura 2000 (40%), în fiecare trup de pădure (30%), în fâșiile de lizieră (30%) – "regula de 30-40%"
3. Interzicerea lucrărilor silvice în arboretele bătrâne în perioada cuibăritului (15 martie - 15 august)

Aceste măsuri ar trebui incluse de custozi și administratori în planurile de management ale ariilor de importanță avi-faunistică în care este prezentă specia.

Responsabili: custozi/ administratori de arii protejate, autoritatea centrală de mediu la aprobarea planurilor

B.4 Dezvoltarea amenajamentelor pastorale (conform legii 214/2011) astfel încât să se evite perturbarea speciei și sancționarea pășunatului care nu ține cont de un amenajament aprobat

Legea pajiștilor 214/2011 stabilește la articolul 9 alineatul (1) că *”Modul de folosire și exploatare a pajiștilor comunale și urbane se stabilește prin amenajamente pastorale sau silvopastorale întocmite, după caz, de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale ori Autoritatea centrală de mediu și Pădurilor (n.a. actualmente Ministerul Apelor și Pădurilor)”*. În realitate, pășunatul se practică adesea fără a ține cont de amenajamente, fapt ce poate avea consecințe grave asupra conservării naturii în general.

Amplasarea stânelor la liziera pădurii poate provoca perturbări grave pentru acvilă. În cazul unei perechi de acvile monitorizate în cadrul proiectului CAPR în zona localității Ihod (jud. Mureș), din APSA Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului, din cauza deranjului intens provocat de activitățile multiple prilejuite de amplasarea și amenajarea locului pentru o ședere mai prelungită, pona perechii s-a pierdut pentru al treilea an consecutiv.

În primul rând este importantă punerea în practică a prevederilor din Legea pajiștilor, astfel încât pășunatul să se practice conform unor amenajamente care să fie aprobate de autoritățile agricole în consultare cu cele de mediu. Consiliile locale au prin lege datoria de a constata și sancționa încălcările prevederilor legate de amenajamentele pastorale.

Acolo unde este semnalată de specialiști prezența speciei *A. pomarina* sau există un plan de management care include măsuri de conservare pentru specie, este important ca autoritățile care realizează amenajamentele pastorale să nu permită amplasarea stânelor în apropiere de liziera pădurilor și să țină cont de orice alte măsuri de conservare specificate de planul de management. Acest lucru va permite ca atunci când se constată încălcarea prevederilor din amenajament să fie aplicate sancțiuni, iar factorul perturbator să poată fi îndepărtat la timp.

Responsabili: consilii locale, direcții agricole, garda de mediu, administratorii /custozii de arii protejate.

B.5 Aplicarea prevederilor legale cu privire la pășunatul în fond forestier

Capitolul 6 referitor la paza și protecția pădurilor din Codul Silvic stabilește la articolul 51 faptul că *”proprietarii de păduri sunt obligați să asigure paza pădurii împotriva tăierilor ilegale de arbori, a furturilor, a distrugerilor, a degradărilor, a pășunatului și a altor fapte păgubitoare pentru fondul forestier, în condițiile legii”*.

Articolul 53 stabilește restricții clare referitoare la pășunatul în păduri: *”Se interzice pășunatul în păduri, în perdelele forestiere de protecție și în perimetrele de ameliorare a terenurilor degradate sau*

în alunecare”. La capitolul sancțiuni din Codul Silvic, articolul 109 stabilește pedepsele pentru cei care pășunează în pădure: închisoare de la 3 luni la 7 ani, în funcție de valoarea prejudiciului, toate pedepsele majorându-se cu 3 ani dacă faptele au fost săvârșite într-o pădure situată în arii naturale protejate de interes național.

Așadar legislația în vigoare stabilește foarte clar că pășunatul în păduri este interzis, dar cu toate acestea au fost constatate situații în teren când turma de oi era dusă pe timpul zilei în pădure, mai ales când stâna era amplasată în apropiere. Problema cea mare o reprezintă neaplicarea legii de către gestionarii fondurilor forestiere. În acest caz acțiunea propusă de noi poate fi pusă în aplicare prin includerea ei în planurile de management ale siturilor Natura 2000, iar de aplicarea ei vor fi responsabili în afară de personalul silvic cu rol de pază și angajații administratorilor/custozilor siturilor.

Responsabili: gestionari fond forestier, administratorii /custozii de arii protejate, Garda de Mediu

B.6 Asigurarea respectării prevederilor Legii 54/2012 (a picnicului) și evitarea învecinării zonelor de picnic cu zonele de cuibărit ale acvilei

Întrucât acvila cuibărește cu precădere în zone apropiate de liziera pădurii, este susceptibilă la deraj prin activități umane recreative. O prezență umană frecventă în zonele din apropierea cuibului conduce adesea la compromiterea cuibăritului. De aceea, pentru acvilă este importantă eliminarea turismului necontrolat prin aplicarea prevederilor legii picnicului, iar zonele special amenajate pentru picnic nu trebuie amplasate în apropierea trupurilor de pădure unde este prezentă acvila.

Conform Legii 54/2012 privind desfășurarea activităților de picnic, unitățile administrativ teritoriale ale zonelor din apropierea fondurilor forestiere sunt obligate să amenajeze zone speciale destinate activităților de picnic, reprezentând zone aparținând domeniului public ori privat al statului și/sau al unităților administrativ-teritoriale, dotate cu utilități și facilități pentru desfășurarea activităților de picnic și în care aprinderea focului este permisă. Totodată, administratorul zonelor special amenajate are obligația de a asigura amenajarea zonelor cu respectarea dispozițiilor în vigoare referitoare la urbanism, silvicultură și protecția mediului. În sensul acestei legi prin administrator al zonei special amenajate pentru activitățile de picnic se înțelege *”persoana fizică și/sau juridică care administrează terenuri aparținând domeniului public ori privat al statului și/sau al unităților administrativ-teritoriale”*.

În baza acestei legi, autoritatea publică locală sau centrală care administrează zone de afluență publică consacrate ar trebui să inițieze amenajarea zonelor speciale pentru desfășurarea activităților de picnic. În alegerea acestor zone, cât și în avizarea lor atunci când se suprapun cu arii protejate de importanță avifaunistică, trebuie consultați și specialiștii în studiul și conservarea păsărilor, pentru a

evita perturbarea zonelor de cuibărit ale acvilei și altor specii de răpitoare.

Totodată, responsabilitatea de a sancționa activitățile de picnic care nu respectă zonele special amenajate și prevederile legii picnicului revine reprezentanților Gărzii de Mediu, ai administrației publice locale, Poliției și Jandarmeriei.

Responsabil: administratorul zonelor special amenajate pentru activitățile de picnic, administrațiile publice locale, administratorii /custozii de arii protejate, autoritățile de mediu.

B.7 Permiteea accesului cu vehicule motorizate în scop recreativ în fondul forestier doar pe trasee cu destinație specială ce ocolesc zonele de cuibărit ale acvilei

Articolul 54 din Codul silvic stabilește la articolul (2) că *”accesul public în pădure cu autovehicule, motociclete, ATV-uri sau mopede este interzis, cu excepția activităților sportive, de recreere și turism, care se pot practica numai cu acordul proprietarului sau al administratorului pădurilor proprietate publică a statului”*. Atât autoritățile de control conform Codului silvic (ITRSV, Garda de Mediu) cât și proprietarul sau administratorul de pădure trebuie să inițieze punerea în practică a acestei prevederi a Codului Silvic, situație în care problemele legate de deranj în jurul cuiburilor de acvilă din cauza zgomotului vor fi mai ușor de limitat.

În baza acestei prevederi legale, soluția optimă este permiterea activităților sportive, de recreere și turism cu vehicule motorizate doar pe trasee special destinate și bine delimitate, pe care proprietarul sau administratorul pădurii să le stabilească ținând cont de prezența speciei, prin consultarea de specialiști în studiul păsărilor, pentru a ocoli zonele în care se află cuiburi de acvilă sau alte păsări răpitoare.

Responsabili: gestionarii fondurilor forestiere, Garda de Mediu, ITRSV

B.8 Interzicerea accesului cu vehicule motorizate în scop recreativ în arii protejate

Legea nr. 265/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului 22. La articolul 52, litera d) a alineatului (3) stabilește că *”este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili pe suprafața ariilor naturale protejate, în scopul practicării de sporturi, în afara drumurilor permise accesului public și a terenurilor special amenajate”*. Articolul 96 al aceleiași legi stabilește și sancțiuni pentru aceste fapte: *”constituie contravenții și se sancționează cu amendă de la 6500 lei (RON) la 7000 lei (RON) pentru persoane fizice, și de la 25000 lei (RON) la 30000 lei (RON) pentru persoane juridice.”* În acest caz administratorii ariilor protejate trebuie să stabilească metodele prin care vor avertiza și vor împiedica accesul cu mijloace motorizate în aceste

zone (panouri informative, montare de bariere etc.) și să asigure prezența în teren a personalului care va aplica amenzi celor care pătrund ilegal pe teritoriul ariilor protejate.

Responsabili: administratorii /custozii de arii protejate (inclusiv situri Natura 2000)

B.9 Includerea perimetrelor de protecție din jurul cuiburilor în zonele de liniște a vânatului pentru a se evita deranjul cauzat de activități de vânătoare în vecinătatea cuiburilor

O.U.G. nr. 102/2010 care modifică Legea 407/2006 referitoare la vânătoare și protecția fondului cinegetic definește ca zonă de liniște *”suprafața stabilită în cadrul unui fond cinegetic, delimitată și marcată pe teren prin semne vizibile și distinctive, destinată să asigure condiții de viață optime faunei cinegetice existente în cadrul fondului cinegetic respectiv, indiferent de anotimp”*. De exemplu, în cazul căpriorului (*Capreolus capreolus*) este perioada 15 mai - 15 octombrie.

Conform aceleiași legi acvila țipătoare mică este pasăre protejată. Pentru a preveni deranjul cauzat de activitățile de vânătoare în vecinătatea cuiburilor de acvilă, o soluție ar fi identificarea acelor suprafețe unde zonele de liniște a vânatului se pot suprapune cu perimetrele de protecție din jurul cuiburilor de acvilă țipătoare mică, rezolvând astfel atât necesitatea delimitării zonelor de liniște a vânatului cât și cea a protecției acvilei.

Responsabil: Asociațiile de vânătoare pe raza cărora sunt identificate cuiburi de acvila țipătoare mică

B.10 Limitarea activităților de colectare a ciupercilor, fructelor de pădure etc. (conform ordinului ministrului Mediului 410/2008) la perioada non-critică pentru cuibăritul acvilei țipătoare mici (după 15 mai)

Articolul 3 din Ordinul 410 din 11 aprilie 2008 stabilește că *”persoanele fizice care recoltează plante, flori de mină, fosile de plante, fosile de animale vertebrate sau nevertebrate sau capturează animale din flora și fauna sălbatică, în scopul comercializării acestora către populație pe teritoriul național, în stare vie sau semiprelucrată, solicită emiterea autorizației pentru recoltare/capturare și/sau achiziție și/sau comercializare de la autoritățile competente de pe raza administrativ-teritorială unde se desfășoară activitatea de recoltare.”* Autoritate competentă pentru emiterea autorizațiilor pentru recoltare/capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, în spiritul acestei legi, este autoritatea publică teritorială pentru protecția mediului, respectiv agențiile județene pentru protecția mediului. Autoritățile de mediu vor trebui să limiteze activitățile de colectare a ciupercilor, fructelor de pădure etc. la perioada non-critică pentru cuibăritul acvilei țipătoare mici, și anume după data de 15 mai.

În plus, solicitanții trebuie să obțină și acordul proprietarilor sau al administratorilor de terenuri/ape, pentru a avea acces și a putea recolta/captura aceste resurse. Acordul proprietarilor și al administratorilor poate fi un contract, o convenție sau orice fel de altă înțelegere scrisă între părți. Pentru a asigura o bună implementare a acestei măsuri agențiile județene de protecție a mediului pot încheia parteneriate cu administratorii acelor terenuri pentru a limita începerea recoltărilor după data de 15 mai.

Responsabili: autoritatea locală de mediu

B.11 Impunerea unui protocol de comunicare a activităților de cercetare către administratorul ariilor protejate/administratorului fondului forestier

În condițiile în care sunt nesincronizate sau desfășurate de mai multe echipe în mod independent, dar vizând aceleași perechi de acvile, activitățile de cercetare pot afecta succesul reproductiv în special prin deranjul cauzat în zona cuibului. Pentru evitarea unor astfel de situații, se impune reglementarea unui sistem de luare în evidență a tuturor activităților științifice la nivelul tuturor ariilor protejate administrate prin avizarea acestora de către administratorul/custodele sitului; în paralel, se vor respecta prevederile actuale ale legislației în vigoare cu privire la reglementarea activităților științifice. În afara ariilor protejate situația centralizată a activităților științifice se va realiza și menține de către administratorul fondului forestier în cauză, în paralel cu respectarea prevederilor actuale ale legislației în vigoare cu privire la reglementarea activităților științifice.

Responsabili: administratorii /custozii de arii protejate, administratori fonduri forestiere, autoritatea de mediu, instituții de cercetare și/sau învățământ, ONG-uri de profil.

C. Ucidere intenționată

C.1 Investigarea de către autoritățile abilitate a provenienței trofeelor și exemplarelor vii aparținând speciilor de păsări răpitoare

Anexa 2 referitoare la valoarea de despăgubire în cazul unor fapte ilicite și valoarea de calcul a tarifului de gestionare pentru speciile la care vânarea este interzisă din cadrul O.U.G. nr. 102/2010 care modifică Legea 407/2006 referitoare la vânătoare și protecția fondului cinegetic stabilește la punctul 5 că pentru vânarea ilegală a acvilei țipătoare mici (*Aquila pomarina*) valoarea de despăgubire este de 1350 Euro. Cu toate că acvila țipătoare mică, precum și alte specii de răpitoare, sunt specii protejate inclusiv de legea vânătorii, se întâlnesc adesea trofee expuse în locații turistice, fapt ce

indică persistența unor acte de braconaj în care exemplare ale acestei specii sunt vâdate pentru a fi împăiate. În unele cazuri exemplare de acvilă țipătoare mică sunt prinse vii de către șoimari pentru a fi dresate. Acest gen de acțiune este ilegală, la fel ca și vânarea păsărilor răpitoare. Autoritățile abilitate (Garda de Mediu, ITRSV) trebuie să intervină la solicitarea persoanelor fizice sau juridice care reclamă una dintre ilegalitățile în care cade victimă acvila țipătoare mică. Asociațiile vânătorești pot sprijini implementarea legii prin informarea membrilor.

Responsabili: Asociațiile de vânătoare, Garda de Mediu, ITRSV

C.2 Asigurarea respectării prevederilor legislative în vigoare pentru cazurile de braconaj

La ora actuală, deși nu există statistici clare și robuste privind braconarea păsărilor de pradă se estimează (pe baza dovezilor existente) că este un fenomen răspândit cauzat în principal de credințele eronate potrivit cărora aceste specii sunt păsări dăunătoare. În trecut în legislația cinegetică erau prevăzute recompense pentru păsările răpitoare împușcate. În prezent răpitoarele diurne sunt protejate atât la nivel național cât și european și nu sunt incluse în lista speciilor la care vânătoria este permisă. Pentru împușcarea unui exemplar de acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*) cuantumul amenzii conform legii vânătorii este de 1.350 euro.

În acest sens este necesară demararea unei campanii naționale pentru conștientizarea importanței speciilor de pradă diurne, având ca grup țintă în principal vânătorii. De asemenea este necesară o mult mai atentă monitorizare și o reacție mai rapidă a organizațiilor de vânătoare, Garda de Mediu, Poliție, ș.a. la sesizările de braconaj în cazul speciilor de răpitoare diurne, respectiv de o rată mai mare de soluționare prin sancționarea conform legislației în vigoare a cazurilor de braconaj înaintate în instanță.

Responsabili: asociații de vânătoare, administratorii /custozii de arii protejate, Garda de Mediu, Poliția, ITRSV

II. HABITATUL DE HRĂNIRE

D. Degradare habitat de hrănire

D.1 Dezvoltarea și aprobarea unei măsuri agro-mediu pentru acvila țipătoare mică pentru evitarea intensificării agriculturii în zonele de hrănire

Unul din cei mai importanți factori pentru calitatea zonelor de hrănire ale acvilei situate în terenurile agricole este reprezentat de gradul de mozaicare a acestora, de mărimea parcelelor și de tipul de cultură, acvilele hrănindu-se cu preponderență în suprafețe agricole mozaicate, cu parcele de dimensiuni mici, cultivate în sistem extensiv. . Sistemul extensiv implica și prezenta fâșiilor de pământ nelucrate ce servesc ca hotar sau drum între două parcele – a arborilor solitari, a vegetației arbustive. Aceste zone reprezintă refugiul speciilor pradă în teritoriile agricole folosite ca loc de hrănire de acvila țipătoare mică. De multe ori acest tip de agricultură nu este profitabil, mai ales în cazul proprietarilor care dețin suprafețe mari de teren, existând tendința de intensificare a agriculturii în scopul maximizării profitului economic. Prin aplicarea monoculturilor pot apărea culturi (de ex. rapița, porumbul), care prin structură împiedică vânărea, astfel terenul de vânătoare al speciei se va reduce considerabil deseori până sub limita necesităților unei perechi de acvilă. Pârloagele (terenurile nelucrate) de asemenea reprezintă un tip de habitat preferat de acvilă dat fiind că în ele își găsesc refugiul animalele de pradă (ex. rozătoarele), astfel rotația culturilor și a pârloagelor este de asemenea recomandată. Măsurile specifice propuse pentru un management favorabil al terenurilor agricole sunt enumerate în **Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici**, în capitolul "Managementul terenurilor agricole". În România la ora actuală sunt dezvoltate o serie de pachete de măsuri de agro-mediu pentru mai multe specii de păsări dar nu pentru acvila țipătoare mică. În scopul asigurării habitatului optim de hrănire în zonele agricole este necesară dezvoltarea și implementarea în zonele ocupate de specie a unui pachet de măsuri de agro-mediu pentru acvila țipătoare mică. Prin acest pachet vor fi favorizați fermierii care implementează practici agricole benefice pentru acvilă, prin compensații financiare pentru pierderile cauzate de acest tip de exploatare.

Responsabili: autoritatea centrală pentru agricultură, autoritatea de mediu, direcții agricole

D.2 Implementarea unui sistem de plăți compensatorii Natura2000 în concordanță cu cerințele de management pentru specie

În România, în siturile NATURA2000 desemnate pentru acvila țipătoare mică nu există niciun sistem de compensații financiare pentru proprietarii care implementează măsuri benefice speciei. Această situație este generalizată în toată rețeaua NATURA 2000. În scopul compensării acestor proprietari și pentru asigurarea unor condiții optime pe termen lung pentru supraviețuirea speciei este necesară dezvoltarea unui sistem de plăți NATURA2000 care să includă măsurile de management favorabil pentru specie, atât în teritoriul de cuibărit cât și în zonele de vânătoare.

Responsabili: autoritatea centrală de mediu

D.3 Integrarea necesităților speciei legate de habitatele de hrănire cu prevederile privind subvențiile agricole existente

Subvențiile primite pentru cultivarea unor culturi ca rapița, tutunul, etc. intră în conflict cu necesitățile de conservare ale speciei conducând la mărirea suprafețelor de habitat pe care acvila nu le poate utiliza pentru hrănire. Limitarea dimensiunilor acestor suprafețe de monoculturi poate fi măsura corectă din punctul de vedere al acvilei – vezi măsurile incluse în Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici.

Responsabili: autoritățile agricole, administratorii /custozii de arii protejate, ONG-uri

D.4. Includerea în planurile de management ale siturilor Natura2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a terenurilor arabile din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici

Unul din cei mai importanți factori pentru calitatea zonelor de hrănire situate în terenurile agricole este reprezentat de gradul de mozaicare a acestora, de mărimea parcelelor și de tipul de cultură, acvilele hrănindu-se cu preponderență în suprafețe agricole mozaicate, cu parcele de dimensiuni mici, cultivate în sistem extensiv.

În prezent, pentru majoritatea Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică având ca specie criteriu acvila țipătoare mică nu au fost elaborate încă planuri de management; în vederea îndeplinirii condițiilor necesare pentru hrănire pentru această specie, este necesar ca printre activitățile ce vor fi prevăzute în aceste planuri să fie cuprinse o serie de măsuri ce vor asigura calitatea teritoriului de hrănire. Măsurile pentru administrarea terenurilor arabile sunt descrise în detaliu în Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici și vor fi transpuse ca cerințe de administrare a terenurilor arabile

în planurile de management pentru siturile Natura2000 unde una dintre speciile criteriu este acvila țipătoare mică.

Responsabili: autoritatea de mediu, administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)

D.5 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a pajiștilor și fânețelor din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici

Modalitățile de administrare a pajiștilor (pășuni și fânețe) au un efect substanțial asupra modului în care acvilele utilizează aceste suprafețe ca teritorii de vânatoare. Astfel, există mai mulți factori ce influențează utilizarea acestor terenuri de către acvile, în principal: înălțimea vegetației, compoziția floristică, gradul de acoperire al pajiștilor cu vegetație arbustivă etc. De asemenea, în prezent, pentru majoritatea Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică având ca specie criteriu acvila țipătoare mică nu au fost elaborate încă planuri de management.

În scopul menținerii calității habitatelor de hrănire pentru specie, este necesară aplicarea unor măsuri pentru pajiști și fânețe, care sunt descrise în detaliu în Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici; măsurile detaliate în acest ghid vor fi transpuse ca cerințe de administrare a pajiștilor în planurile de management pentru siturile Natura2000 unde una dintre speciile criteriu este acvila țipătoare mică.

Responsabili: autoritatea de mediu, administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)

D.6 Menținerea pajiștilor ca zone de hrănire a acvilei țipătoare mici în special, și a păsărilor de pradă în general, în siturile Natura 2000, prin interzicerea activităților cu impact negativ insuficient reglementate în legislația în vigoare

Pajiștile reprezintă una dintre cele mai importante categorii de habitat de hrănire pentru acvila țipătoare mică și pentru alte specii de păsări de pradă. Una dintre amenințările principale la adresa acestor specii este reprezentată de schimbarea destinației terenurilor sau (chiar dacă aceasta nu se produce) de alterarea configurației habitatului, în principal prin instalarea infrastructurii de producere a energiei electrice regenerabile (în principal parcuri de turbine eoliene și panouri fotovoltaice). Zonele unde au fost amplasate astfel de structuri sunt evitate de către aceste specii în principal ca efect al procesului de antropizare. La ora actuală, aceste activități cu impact negativ sunt insuficient reglementate, respectiv unele (e.g. amplasarea infrastructurii de producere a energiei electrice regenerabile) este permisă prin Legea 214/2011 pentru organizarea, administrarea și exploatarea

pajiștilor. În scopul menținerii suprafețelor de habitat propice pentru speciile criteriu ale siturilor Natura2000, se vor interzice (prin prevederile planurilor de management) activitățile cu impact negativ desfășurate pe pajiști în siturile Natura2000 desemnate pentru speciile amintite, și în mod special:

- interzicerea totală a schimbării modului de folosință a pajiștilor în siturile Natura2000 unde acestea reprezintă habitat de hrănire pentru speciile criteriu
- interzicerea amplasării infrastructurii pentru producerea de energie regenerabilă pe pajiștile din siturile Natura2000 unde acestea reprezintă habitat de hrănire pentru speciile criteriu

Responsabili: administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)

D.7 Aplicarea prevederilor legale cu privire la accesul vehiculelor pe pajiști, conform Legii 214/2011 pentru organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor

Prezența vehiculelor pe pajiști, în special ale celor motorizate utilizate în scopuri recreative, reprezintă de cele mai multe ori o sursă de deranj și duce la distrugerea suprafeței pajiștilor, mai ales dacă accesul nu se desfășoară într-un cadru organizat (e.g. pistă omologată). Legea 214/2011 pentru organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor, capitolul 5 (răspunderi și sancțiuni), art. 29, litera e), stabilește că: circulația pe pajiști cu orice mijloace de transport, inclusiv cu atelajele, care cauzează deteriorarea acestora, reprezintă contravenție, dacă nu este săvârșită în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă de la 250 lei la 500 lei. Responsabilitatea aplicării legii revine autorităților cu atribuții în domeniu, cărora li se adaugă administratorii ariilor protejate dacă pajiștile se află pe suprafața ariilor protejate.

Responsabili: Poliția, consiliile locale, administratori/custozi ai ariilor protejate

III. MIGRATIE

E. Investițiile pe ruta de migrație (în special dezvoltarea parcurilor eoliene) nu țin cont de necesitățile speciei

E.1 Planificări strategice care să interzică amplasarea de parcuri eoliene în zonele cele mai propice migrației acvilelor și întreruperea funcționării celor existente pe perioadele în care se desfășoară migrația de toamnă și cea de primăvară

Din observațiile în teren ale organizației Grupul Milvus,uciderea păsărilor de către elicele turbinelor eoliene poate avea un impact negativ asupra unor populații. La noi în țară această problemă poate fi întâlnită mai cu seamă în Dobrogea, pe rutele de migrație ale păsărilor care cuibăresc la nord de România.

Înființarea parcurilor eoliene a luat amploare foarte mare în ultimii ani, atingând și multe zone unde trec căile de migrație tradiționale ale acvilelor țipătoare mici. Conform planurilor, astfel de parcuri vor mai fi înființate atât pe teritoriul Dobrogei, a Bărăganului, în Moldova dar și în Câmpia de Vest.

Cu cât suprafețele acoperite de eoliene sunt mai mari, cu atât posibilitatea coliziunilor va crește.

Eolienele își manifestă cel mai accentuat efectul negativ când condițiile meteorologice sunt mai puțin favorabile păsărilor migratoare (ceață, vânt, presiuni atmosferice) sau la începutul și sfârșitul zilei, când acestea zboară la altitudini joase. Astfel, un stol de păsări care ajunge între eoliene, are șanse destul de mici să treacă cu bine mai departe. Cum migrația acvilelor are mai multe valuri și se desfășoară pe un front mai larg, șansele ca unele grupuri să fie graf afectate, este foarte mare.

În cadrul proiectului CAPR, au fost observate cazuri în Dobrogea, când, între alte păsări migratoare s-au găsit și acvile țipătoare mici doborâte și ucise de elice.

O parte a soluției constă în realizarea unei planificări strategice la nivel național pentru amplasarea parcurilor eoliene prin care să se interzică amplasarea de noi turbine în zonele pe care ornitologii le cunosc ca fiind cele mai propice migrației acvilelor.

În cazul turbinelor deja existente, o soluție este întreruperea funcționării lor pe perioadele prestabilite (între 20 martie - 10 aprilie și 15 septembrie - 5 octombrie) în care se desfășoară migrația de toamnă și cea de primăvară, iar acest lucru se va realiza prin condiționarea reînnoirii autorizației de funcționare prin angajamentul de întrerupere pe aceste durate, respectiv dotarea cu radare, care semnalizează din timp sosirea unor valuri de păsări.

Ministerul Mediului și a Pădurilor a comandat un „*Studiu privind recomandări asupra zonelor din Dobrogea unde amplasarea centralelor eoliene să fie restricționată din cauza coridoarelor de migrație a*

păsărilor cu zbor planat (răpitoare de zi, berze, pelicani) respectiv din cauza iernării găștelor și a lebedelor” - studiu realizat în 2012 de către Institutul Național de Cercetarea-Dezvoltare Delta Dunării (http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/02/raport_contract_48_mmp_2012.pdf).

Este importantă aplicarea concluziilor din acest raport.

Responsabili: autoritațile de mediu centrale și locale

IV. CERCETARE – MONITORIZARE

F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei

F.1 – Monitorizarea speciei la nivel național și la nivelul ariilor protejate

Monitorizarea națională este activitatea prin care putem accesa date despre schimbările care se produc în populațiile de acvilă la nivel local sau național.

Monitorizare pe plan național

Specia are o populație cu distribuție neomogenă și cu densități diferite, astfel există populații mici izolate și areale cu concentrații mari de păsări. Din această cauză este necesară monitorizarea pe plan național (în arealul de răspândire a speciei în România) pentru a avea informații despre toate zonele populate de specie. Este bine știut faptul că populațiile de limită și cele izolate sunt expuse într-o măsură mai mare factorilor periclitanti decât cele aflate în populații nucleu. Nu este de neglijat nici faptul că există diferențe mari între factorii periclitanti între diferite zone ale țării.

Monitorizarea națională a acvilei țipătoare mici se poate efectua prin analiza unor eșantioane alese aleatoriu, în care toate păsările sunt numărate periodic (perioada de monitorizare). Cu cât aceste eșantioane sunt mai mari, cu atât mai relevante sunt schimbările detectate pe parcursul monitorizărilor, dar și cu atât mai grea este efectuarea activităților pe teren. Eșantioanele recomandate pentru această specie sunt pătrate UTM de 10X10 km², alese aleatoriu în arealul de răspândire a speciei. În aceste cvadrate trebuie efectuate numărători sincronizate din puncte de observații (între 1 și 5 puncte/ cvadrat) de acvilele se pot detecta. Este recomandat ca perioada de monitorizare să fie de 6 ani.

Monitorizare pe plan local (arii protejate)

În cazul ariilor protejate (parcuri naționale, naturale, rezervații, arii de importanță avifaunistică, etc.) este de ajuns efectuarea unui monitoring în incinta teritoriului, eventual în zonele de buffer. Însă este de recomandat să fie executată o monitorizare mult mai detaliată decât cea la nivel național. Pentru efectuarea unui protocol de monitorizare, relevant pentru ariile protejate, administrația acestora trebuie să se consulte cu specialiști.

Din datele provenite din secțiunile specifice de monitorizare putem găsi chiar factorul periclitant care determină declinul populației (exemplu: populația de acvilă scade, măsurile din pădure sunt bine aplicate, procentul și calitatea pășunilor nu s-a diminuat, dar structura terenului arabil s-a schimbat considerabil spre culturi neadecvate speciei). În acest caz, factorul periclitant poate fi compoziția

culturilor agricole, eventual diAPSAriția structurii mozaicate.

Cu cât monitorizăm pe mai multe nivele, datele noastre ne vor duce mai aproape de realitate. Însă o monitorizare foarte complexă este și costisitoare, deseori limita fondurilor și numărul specialiștilor este factorul care determină amploarea acesteia.

Putem vedea că, în afara măsurilor generale de conservare (ex. Măsura 30%) există și măsuri specifice (zonă de protecție în jurul cuibului), care sunt mai eficiente, însă pot fi folosite doar în cazul în care știm cu exactitate locația cuiburilor. Ca o concluzie, cu cât știm mai bine locația cuiburilor (mai mult procent din populație din aria țintă) cu atât putem avea eficiență mai mare în protecție, conflictele cu factorii interesați (proprietari de terenuri, de pădure, ocoale silvice, diferite administrații etc.) vor fi considerabil mai mici, și nu în ultimul rând, monitorizarea va fi mult mai eficientă și mai ușoară.

Bineînțeles, există alte forme de monitorizare, cum ar fi studiul compoziției parcelor cu diferite destinații în zona de hrănire a perechilor cunoscute, analiza compoziției de animale de pradă în teritoriul de vânătoare ale acvilelor, studii toxicologice din coajă de ou eclozată sau excremente, diversitatea genetică a populației etc.

Responsabili: autoritățile de mediu centrale și locale, administratori/custozi arii protejate

F2. Elaborarea unui studiu pentru investigarea efectelor incendiilor pajiștilor

Folosirea focului ca și măsură de gospodărire a pajiștilor, pășunilor, terenurilor agricole și zonelor împădurite din Europa are o lungă istorie, fiind aplicată atât în regiunile mediteraneene cât și în zonele nordice. Focul controlat a fost și este folosit (legal sau ilegal) în continuare pentru igienizarea terenurilor agricole (arderea resturilor vegetale), creșterea fertilității pășunilor, restrângerea speciilor nedorite din compoziția floristică (specii invazive sau cele evitate de animalele domestice din cauza conținutului ridicat de toxine), pentru stoparea succesiunii naturale a vegetației pe pajiști (regenerare prin reîmpădurire naturală) și pentru evitarea incendiilor extinse (arderea treptată și controlată a materialelor vegetale uscate din păduri, pajiști și terenuri agricole). Deși este o practică des folosită, documentarea științifică sistematică a efectelor acestei intervenții în evoluția habitatelor europene s-a produs numai relativ recent și în numai câteva țări.

Chiar dacă această practică tradițională a fost aplicată de către agricultori, crescători de animale și administratori silvici, momentan, în cele mai multe țări europene această activitate este interzisă (principala motivație fiind legată de aspectele de siguranță publică și de prevenire a incendiilor devastatoare) sau ar trebui să se desfășoare numai în condiții strict reglementate (în realitate s-a constatat că aceste arderi periodice se continuă în mod ilegal și necontrolat, uneori producând pagube imense prin incendii generalizate extinse). Efectele nocive sau benefice pentru habitatele cu un management care aplică focul controlat au fost determinate prin studii separate în diferitele țări europene, și astfel se regăsesc diferențe considerabile la nivel național privind reglementarea prin lege a acestor practici. Multe dintre aceste cercetări au ajuns la concluzia că managementul unor

habitate prin aplicarea focului controlat este benefică pentru menținerea stării de conservare a unor habitate (mai ales în regiunea mediteraneană). Alte studii au arătat că focul are efecte dezastruoase în cazul unor tipuri de pajiști prin reducerea capacității de absorbție a solului, scăderea nivelului de humus, produce schimbări majore în compoziția floristică (dispar specii sensibile, devin dominante numai câteva specii rezistente) și influențează negativ microfauna de nevertebrate din sol cât și pe comunitățile de micromamifere.

În ultimele decenii în Uniunea Europeană, prin diferite programe și finanțări a fost abordată această problemă într-un mod holistic, necesar pentru a putea elabora o legislație funcțională referitoare la acest domeniu (ca exemplu de cercetare privind arderea ca și metodă de management integrat: Best Practices of Fire Use – Prescribed Burning and Suppression Fire Programmes in Selected Case-Study Regions in Europe, European Forest Institute Research Report 24, 2010- http://www.efi.int/files/attachments/publications/efi_rr24.pdf).

În România metoda tradițională de ardere a pajiștilor și pășunilor se continuă într-o formă quasi-ilegală (în legislația română actuală reglementări relevante se regăsesc în Legea nr. 265 din 29 iunie 2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2005 privind protecția mediului Secțiunea 3: Obligațiile persoanelor fizice și juridice, Art. 94, lit. n: „nu ard miriștile, stuful, tufărișurile sau vegetația ierboasă fără acceptul autorității competente pentru protecția mediului și fără informarea în prealabil a serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență” – transpunând cerințele legislației europene; în Legea 49/2011 privind ariile protejate la Art. 22, (6)d, (8)d și 9(d); în Legea nr. 307 din 12 iulie 2006 privind apărarea împotriva incendiilor cu efecte necunoscute, cercetările amănunțite lipsind aproape cu desăvârșire. Pentru acvila țipătoare mică efectul nociv al arderilor controlate sau necontrolate poate interveni la nivelul populațiilor de animale pradă (micromamofere, reptile, amfibieni, insecte) și în special când aceste arderi au loc spre sfârșitul lunii martie și mai târziu. Totuși aceste efecte nu sunt cuantificate prin studii specifice.

Pentru a asigura o protecție adecvată a habitatelor folosite de acvila țipătoare mică ca și zone de hrănit (pajiști, pășuni și terenuri agricole), momentan se recomandă interzicerea totală a măsurilor de igienizare și stimulare a creșterii ierburilor prin foc controlat sau necontrolat, în toate bioregiunile din România, și mai ales în zonele desemnate situri Natura 2000. Având în vedere însă că probabil nicio legislație mai severă nu va stopa definitiv această activitate, se impune elaborarea unui studiu amplu privind modul de desfășurare a incendiilor, potențialele efecte ale incendiilor periodice asupra dinamicii diferitelor habitate, rezistența/adaptabilitatea speciilor de floră și faună afectate și, bazat pe rezultatele valide ale acestui studiu, va fi posibilă întocmirea unui set de reguli, impus prin legislație competentă și aplicabilă de către custozii/administratorii siturilor Natura 2000 și nu numai.

Responsabili: autoritatea centrală pentru agricultură împreună cu instituțiile de specialitate

V. CADRU LEGISLATIV SI IMPLEMENTARE LEGISLATIE

G. Implementarea legislației referitoare la siturile NATURA 2000 este deficitară

G.1 Îmbunătățirea standardului de calitate a studiilor de impact asupra mediului pentru investițiile din siturile Natura 2000 astfel încât acestea să acopere obiectiv, în detaliu problematica potențialului impact asupra speciilor criteriu

Multe dintre studiile de impact asupra mediului au în general o calitate foarte slabă la capitolul de biodiversitate, mai ales în privința speciilor de păsări, cauzele principale fiind următoarele:

1. realizarea studiului într-o perioadă neadecvată - de ex. în afara perioadei de cuibărit, când păsările migratoare (precum acvila) nu pot fi observate
2. caracterul sumar al observațiilor - se fac observații numai într-o singură zi, câteva ore, perioadă în care - mai ales dacă condițiile meteorologice nu sunt favorabile - se detectează numai câteva specii.
3. observatori neexperimentați - recunoașterea exactă a multor specii (de păsări) necesită experiență îndelungată - astfel dacă se lucrează cu oameni care nu au experiența - rezultatele studiului nu vor arăta valoarea reală a zonei.

Pe lângă respectarea, în elaborarea studiilor de impact, în detaliu, a prevederilor și normelor Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor protejate de interes comunitar (aprobat prin ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor 19/2010) se impune introducerea în legislația de profil a unor standarde de calitate pentru acest tip de studii în care să fie reglementată:

desfășurarea studiilor de teren pentru procedurile de evaluare a impactului în perioadele adecvate pentru studiul speciilor protejate din zonă;
elaborarea concluziilor pe baza unor metodologii de teren și interpretare a datelor detaliate și clare, acceptată și în conformitate cu standardele științifice;

perioada minimă de timp de implementare a studiilor de teren în funcție de necesitățile speciei protejate;

dezvoltarea unui sistem de atestare a experților de mediu bazat pe experiența relevantă în studii științifice și de teren și testare în prealabil a abilităților de elaborare a studiilor de impact pe baza unor criterii științifice;

dezvoltarea unui sistem de retragere/anulare a atestatelor pentru efectuarea evaluărilor de mediu în cazul experților a căror studii nu corespund rigorilor de elaborare.

Responsabili: autoritatea de mediu, Academia Română, administratori/custozi arii protejate, investitori, firme elaboratoare studii de impact asupra mediului

G.2 Accelerarea procesului de avizare a planurilor de management

Există foarte puține planuri de management ale unor situri Natura 2000 aprobate. Dat fiind numărul mare de proiecte cu finanțare prin POS Mediu care urmează să elaboreze planuri de management și necesitatea ca acestea să intre cât mai repede în implementare pentru a putea asigura inclusiv conservarea speciei de acvilă țipătoare mică, se impune simplificarea procedurilor și accelerarea procesului de avizare și adoptare a planurilor prin pregătirea ordinului de ministru de către autoritatea locală de mediu relevantă.

Responsabil: autoritatea centrală de mediu, autoritățile locale de mediu

G.3 Asigurarea fondurilor necesare pe termen lung implementării planurilor de management prin introducerea unor alocări bugetare pentru managementul ariilor protejate, din bugetul Ministerului Mediului

Conservarea naturii în România nu se poate susține pe termen lung exclusiv din fonduri europene sau fonduri private. Pentru a asigura continuitatea finanțării necesare implementării planurilor de management (ex. cheltuieli administrative) este nevoie de implicarea statului și de alocarea unor fonduri de la buget pentru managementului ariilor protejate la care administratorii să poate face apel, pe lângă sursele de auto-finanțare.

Responsabil: Guvern, autoritatea centrală de mediu

G.4. Armonizarea legislației silvice cu cea de mediu, astfel încât obligațiile ce decurg din Directiva Păsări să fie integrate în prevederile legislației silvice, în special modificarea perioadelor de exploatare

Este necesară modificarea Ordinului nr. 1540 din 3 iunie 2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos, pentru ca modalitatea și perioadele de exploatare a pădurilor să respecte obligațiile legale de conservare a speciei acvila țipătoare mică, iar recomandările Ghid de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici, bazate pe rezultatele studiilor proiectului privind necesitățile de conservare ale speciei, să poată fi puse în aplicare. Se va introduce următoarea prevedere: „În pădurile situate în arii protejate și în cele de interes științific definite conform OUG 57-2007 aprobat prin Legea nr. 49/2011, ocoalele silvice vor stabili obligatoriu, prin autorizații, măsuri speciale pentru derularea corespunzătoare a exploatarei masei lemnoase, iar exploatarea va ține cont de perioadele specifice de exploatare conform anexei nr. 3. Măsurile vor fi stabilite în conformitate cu prevederile de conservare pentru speciile și habitatele de interes comunitar, descrise în Planurile de Management al Ariei Protejate și în Planurile Naționale de Acțiune (National Action Plan) pentru speciile periclitare pe plan european.”

Responsabil: autorități silvice și de mediu centrale

VI. CONSTIENTIZARE, INFORMARE

H. Importanta speciei nu este cunoscută publicului larg și factorilor interesați

H.1 Suținerea de activități de informare a gestionarilor de situri Natura 2000 și continuitatea Rețelei de Conservare a Acvilei Țipătoare Mici

Puțini custozi și administratori de arii protejate sunt informați despre importanța măsurilor de conservare pentru acvila țipătoare mică. În cadrul proiectului CAPR a fost formată prin 4 sesiuni de training o rețea de conservare pentru această specie din care fac parte 10 administratori de APSA și peste 25 de voluntari care au susținut activitățile de conservare ale speciei. De curând a fost înființată și Asociația Administrațiilor de Arii Naturale Protejate, care poate să asigure continuitatea Rețelei de Conservare a Acvilei Țipătoare Mici, și să ofere un cadru de comunicare și schimb de experiență de care autoritățile ar trebui să țină cont în acțiunile de informare.

Responsabil: Asociația Administratorilor de Arii Naturale Protejate, Coaliția Natura 2000, autoritatea centrală de mediu

H.2 Obligativitatea administratorilor/custozilor de arii protejate (inclusiv APSA-uri) de a informa proprietarii de terenuri ca pot beneficia de scutirea de la plata impozitului pe teren, acolo unde sunt stabilite restricții.

Articolul 26 al Legii 49/2011 care modifică OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, stabilește la alineatul (3) că "proprietarii de terenuri extravilane situate în arii naturale protejate supuse unor restricții de utilizare sunt scutiți de la plata impozitului pe teren". La alineatul (4) se stabilește că "scutirea de la plata impozitului pe teren se acordă în baza unei confirmări emise de administrația ariei naturale protejate sau de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor". Deși aceste prevederi legale sunt deja în vigoare încă din anul 2007 din păcate ele nu sunt folosite de administratori/custozii de arii protejate în sprijinul implementării măsurilor de conservare. De cele mai multe ori proprietarii de terenuri nu sunt informați cu privire la aceste facilități fiscale pe care le au ca urmare a situării terenurilor în arii protejate. Sunt foarte puține cazuri de adminisratori/custozi care au folosit aceste instrumente fiscale acolo sunt impuse restricții ca urmare a activității de conservare a speciilor și

habitatelor.

Până la aprobarea planurilor de management pentru ariile protejate și o dată cu ea și intrarea în vigoare a prevederilor alineatului (1) ale aceluiași articol 26 care stabilește că "pentru terenurile din arii naturale protejate deținute în regim de proprietate privată sau concesionate, proprietarii ori concesionarii vor primi compensații pentru respectarea prevederilor restrictive din planul de management al ariei naturale protejate", este recomandat ca administratorilor/custozilor de arii protejate (inclusiv APSA-uri) să sprijine proprietarii de terenuri în demersurile de obținere a scutirii de la plata impozitului pe teren, acolo unde sunt stabilite restricții pentru protejarea speciilor și habitatelor pentru care au fost desemnate acele arii protejate.

Responsabili: administratorii/custozii de arii protejate

H3. Dezvoltarea unei strategii naționale de comunicare pentru îmbunătățirea cunoașterii importanței păsărilor răpitoare

Persecuția păsărilor răpitoare, inclusiv a acvilei țipătoare mici, reprezintă astăzi o amenințare majoră la adresa acestor specii. Principala cauză a acestui fenomen îl reprezintă lipsa de informare și prejudecățile cu privire la păsările de pradă atât în rândul publicului larg, cât și a vânătorilor și a administratorilor de fonduri de vânătoare.

În general publicul din România nu cunoaște speciile de păsări răpitoare din țara noastră. Din păcate nu există o conștientizare cu privire la rolul păsărilor răpitoare în natură. Cel mai adesea acestea sunt considerate a avea un rol negativ fiind identificate cu furtul păsărilor domestice. În ceea ce privește păsările răpitoare de noapte ele sunt percepute ca fiind aducătoare de ghinion sau necazuri. Din acest motiv sunt persecutate și alungate din zonele locuite. De cele mai multe ori acvila țipătoare mică este confundată cu alte specii de păsări răpitoare. Cel mai adesea specia este confundată cu șorecarul comun sau cu uliul porumbar. Din acest motiv sunt percepute negativ ca făcând parte dintre păsările care fură animale domestice din gospodării.

Faptul că lucrătorii silvici din teren nu cunosc caracteristicile păsării face ca aceștia să nu aplice prevederile privind protejarea zonelor unde cuibărește pasărea (ex. zone de protecție aprobate de Ministerul Mediului și Pădurilor în cadrul proiectului LIFE CAPR), efectuând tăieri chiar ale arborilor pe care sunt instalate cuiburi.

Vânătorii consideră în general păsările răpitoare ca fiind un pericol la adresa faunei de interes cinegetic. Necunoscând pasărea și gradul de periclitare la nivel mondial a speciei uneori acvilele sunt împușcate de către vânători. În acest fel este încălcată și legislația în domeniul protecției păsărilor răpitoare: Legea Vânătoriei, Legea Ariilor Protejate, Conservarea Habitatelor Naturale, a Florei și Faunei Sălbatice, Directiva Păsări.

Fermierii/asociațiile de fermieri, GAL-urile, AJVPS-urile, etc. trebuie să fie în continuare informați atât

pe teme legate de Natura 2000 cât și pe teme referitoare la conservarea păsărilor răpitoare.

O campanie mai intensă pe tema Rețelei Natura 2000 în România a fost organizată în perioada 2006 – 2007, înainte de integrarea țării noastre în UE. Apoi interesul legat de această temă a fost trezit nu atât de nevoia de conservare a speciilor și habitatelor de interes european cât de probleme ivite la nivel național (infringementul pentru nedeclararea de APSA-uri) sau local (probleme legate de desfășurarea unei investiții în situri Natura 2000 sau arii protejate).

Deși prin efortul mai multor instituții și organizații păsările răpitoare au fost promovate prin intermediul unor proiecte dedicate conservării diverselor specii de interes european, publicul are în continuare o imagine negativă asupra lor și informația pe această temă trebuie să fie tot timpul actualizată.

În acest sens este necesară dezvoltarea unei strategii de comunicare la nivel național care să se adreseze importanței păsărilor răpitoare în natură.

Responsabili: autoritatea centrală și locală de mediu, ONG-uri de specialitate

H4. Promovarea certificării pădurilor pentru a crește interesul proprietarilor/administratorilor de pădure pentru implementarea măsurilor de conservare și obținerea unor beneficii financiare

O pădure cu valoare ridică de conservare (PVRC) poate fi considerată și o unitate forestieră în ansamblul ei, dacă reprezintă habitat pentru specii rare sau amenințate cu dispariția. Astfel prezența acvilei țipătoare mici într-o unitate forestieră poate constitui o premiza importantă pentru declararea acelei păduri ca având o valoare de conservare ridicată. Acest lucru este posibil deoarece acvila țipătoare mică este o specie indicator, prezența ei fiind utilizată în monitorizarea și definirea stării ecosistemului în care apare. Pădurile în care există populații de specii amenințate sau periclitare, cum este și acvila țipătoare mică, sunt categoric mai importante pentru menținerea valorilor biodiversității decât acelea în care acestea nu apar, pentru că aceste specii sunt mai vulnerabile la schimbările de mediu (ex: procesul continuu de pierdere a habitatului, vânătoare, boli etc.). În cadrul sesiunilor informative organizate în cadrul proiectului LIFE pentru gestionarii de pădure și cadrul celor 12 situri Natura 2000 au fost solicitate informații despre prezența acvilei țipătoare mici în pădurile din aceste zone, informații importante pentru cei interesați de certificarea pădurilor respective.

O condiție importantă după declararea pădurilor cu valori ridicate de conservare este ca acestea trebuie gestionate astfel încât să se mențină și chiar să crească valorile ridicate de conservare identificate în cuprinsul acestora. Acest lucru este benefic atât pentru elementele de biodiversitate pentru care a fost declarată PVRC dar și pentru proprietarul/gestionarul pădurii. O dată certificată pădurea respectivă lemnul provenit de aici poate facilita accesul pe piețe noi sau menținerea pe cele

deja existente, uneori companiile putând beneficia și de prețuri mai mari pentru produsele ce poartă sigla FSC.

În cadrul ariilor protejate sau a siturilor Natura 2000 unde sunt prezente păduri în care există populații de specii amenințate sau periclitare, administratorii acestor zone sunt încurajați să promoveze certificarea pădurilor pentru a se asigura de implementarea măsurilor de conservare dedicate acestor specii. În cazul pădurilor unde apar specii precum acvila țipătoare mică este important ca în procesul de certificare să fie consultați specialiști în studiul și conservarea păsărilor pentru stabilirea măsurilor de conservare specifice acestor specii. Autoritățile centrale silvice și de mediu vor trebui de asemenea să colaboreze pentru stabilirea unui cadru care să stimuleze proprietarii/administratorii de pădure să se certifice.

Responsabili: administratori/custozi de arii protejate și situri Natura 2000, autoritatea centrală de mediu.

H5. Tratarea importanței păsărilor răpitoare în natură în programa școlară

În urma sesiunilor educative organizate în cadrul proiectului LIFE "Conservarea acvilei țipătoare mici în România" a fost observată o lipsă de cunoștințe cu privire la păsările răpitoare și la importanța lor în natură. Necunoașterea speciilor de păsări răpitoare și percepția negativă cu privire la ele, fiind caracterizate toate ca păsări care fură animale domestice din gospodării, conduc la o persecuție nejustificată și din partea acestui publicului tânăr. În cadrul orelor de biologie nu se insistă pe prezentarea păsărilor răpitoare sau pe informații legate de importanța lor în natură, lucru care agravează problemele identificate mai sus.

Prin prezentările susținute de membrii proiectului LIFE în școlile din cele trei situri Natura 2000 cheie ale proiectului s-a constatat că percepția tinerilor cu privire la păsărilor răpitoare poate fi schimbată dacă sunt oferite informații relevante despre aceste specii. Prin introducerea în programa școlară a unor ore dedicate acestor specii aflate în vârful lanțului trofic, școlile pot conștientiza tinerii cu privire la importanța păsărilor răpitoare în natură, nevoile lor de conservare, etc. Profesorii de biologie pot fi instruiți pe această temă de specialiști în studiul și conservarea păsărilor, în cadrul unor sesiuni organizate regulat în zone din apropierea siturilor Natura 2000 unde apar preponderent aceste specii. În APSA-urile declarate pentru conservarea speciilor de păsări răpitoare pot fi organizate sesiuni educative pe tema păsărilor răpitoare de către administratorii acestor arii protejate.

Responsabili: Ministerul Educației, Inspectorate Școlare, administratori/custozi de arii protejate și situri Natura 2000

VII. ALTELE

I. Electrocutarea

I.1 Izolarea liniilor electrice de pe cuprinsul siturilor Natura2000 cu populații de acvilă tipătoare mică, și unde este posibil, schimbarea stâlpilor cu coronament periculos, respectiv îngroparea liniilor

Electrocutarea reprezintă un real factor periclitant pentru păsările răpitoare. Multe specii de păsări răpitoare se așează pe stâlpi electrici pentru a ține sub observație teritoriul de hrănire sau pentru a se odihni. Atingând două cabluri sau un cablu și o parte a consolei metalice neizolate ale stâlpilor, se electrocutează și în majoritatea cazurilor mor pe loc sau se rănesc grav, fără posibilitate de vindecare. Studiul efectuat în cadrul proiectului CAPR pe 4835 de stâlpi electrici din 3 APSA-uri ne-a arătat că mai mult de 8 % dintre stâlpii de medie tensiune electrocutează păsări. Sub cei 403 de stâlpii ucigași identificați s-au găsit 554 de păsări moarte. Mai mult de 20% dintre păsările electrocutate erau păsări de talie mare, răpitoare și berze, toate fiind specii protejate unele chiar rare sau periclitare. Șansele electrocutării variază în funcție de tipul coronamentului stâlpilor și de habitatul unde aceștia sunt amplasați. De ex. stâlpii întrerupători sau de tensionare sunt mai periculoși decât cei de susținere. Într-un habitat unde prezența copacilor, care pot servi ca loc de pândă sau de odihnă este mică, șansele electrocutării cresc semnificativ, pentru că păsările folosesc mai frecvent stâlpii.

Măsuri necesare:

1. În cazul rețelelor noi, care urmează a fi construite trebuie folosite una din următoarele metode:
  - a. Îngroparea cablurilor - cea mai sigură metodă, astfel se previn accidentele de electrocutare și cele de coliziune. Această metodă se practică în unele țări (Olanda, Belgia, Germania) însă este foarte costisitoare.
  - b. O altă metodă bună este folosirea de cabluri izolate aeriene. Astfel se evită în mare parte și accidentele de coliziune, pentru cablul izolat fiind foarte gros, astfel bine vizibil și păsările îl pot evita și în condiții de vizibilitate scăzută. Trebuie avut mare grijă ca toate părțile coronamentului aflate sub tensiune să fie izolate (nu numai cablul) altfel se pot produce accidente de electrocutare.

- c. Cea mai ieftină soluție este folosirea cablurilor clasice, însă coronamentul stâlpilor trebuie să fie „prietenoase păsărilor”. Există multe tipuri de coronamente inventate în Europa în ultimii ani, care nu electrocutează păsările, însă introducerea unui nou tip de coronament de obicei durează. Din fericire în România se folosesc și tipuri de coronament care au izolatorii orientați în jos, astfel nu prezintă pericol păsărilor care se așează pe consolă.

2. În cazul rețelelor existente

- a. În cazul în care se modernizează o linie și se schimbă coronamentul, trebuie folosită o metodă dintre cele prezentate în cazul rețelelor noi.
- b. În cazul în care sunt numai reparații minore la rețea, sau lucrările se execută tocmai pentru a preveni electrocutarea păsărilor - există numeroase metode (unele confecționate chiar în România) de izolare a consolei și a cablurilor în apropierea consolei.

Aceste soluții se pot realiza prin protocoale inițiate de autoritatea centrală de mediu cu societățile de furnizare și distribuție a energiei electrice. O astfel de întâlnire a avut loc la Autoritatea centrală de mediu în 13 decembrie 2011, la care a participat o parte a echipei proiectului, respectiv reprezentanți din partea majorității companiilor de electricitate din România (Electrică, ENEL, EON, etc.). La întâlnire s-au stabilit contacte, dar ar trebui continuate aceste întâlniri, astfel încât să se creeze un grup de lucru alcătuit din cele două părți interesate.

Pe plan european există de asemenea inițiative, astfel tot în 2011, la o conferință organizată la Budapesta pe tema "Liniile electrice și mortalitatea păsărilor în Europa" la care a participat și echipa proiectului, a fost elaborată "Declarația de la Budapesta privind protecția păsărilor și liniile electrice" care solicită elaborarea unei directive europene în acest sens.

Responsabil: autoritatea centrală de mediu, regiile electrice regionale

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Tipatoare Mici În România)						
Categorie	Amenințare	Explicare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile	
Habitat cuibarit	A. Distrugere/diminuare habitat de cuibarire - intensitate ridicată	Scade procentul de păduri bătrâne	Nu se respecta amenajamentul	A.1. Creșterea eficacității controalelor pentru respectarea amenajamentului	ITRSV	
			Lipsă masuri conservare pentru Acvila pomarina în amenajamente	A.2 Păstrarea a min. 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un APSA Păstrarea a min. 30% pădure bătrână dintr-un trup de pădure în zona de deal	AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU , DS și OS și OS Private (sau de regim privat)	
			Lobby firme mari pentru maximizare profit economic	A.3 Asigurarea protecției stricte în jurul cuiburilor prin subvenții sau achiziționarea suprafețelor din jurul cuiburilor	AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU, DS și OS și OS Private (sau de regim), administratori/custozi arii protejate sau ONG mediu	
			Parcelele și subparcelele batrane de multe ori nu sunt în apropierea lizierei	A.5 Menținerea vârstei actuale minime de exploatare	Rețeaua CAPR, AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU județe (DS si Ocoale silvice private)	
		Incendii in padure	Amenajament ce nu conține masuri de conservare pentru specie	A.6 Armonizarea legislației referitoare la lucrările forestiere cu necesitățile speciei - elaborarea amenajamentelor de așa natură încât să se mențină în permanență un procent de arbori maturi în apropierea lizierei	AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU și AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU (DS si Ocoale silvice private)	
		Distrugere habitat prin proiecte de investitii (ex. autostrazi, cariere, dezvoltare infrastructura)	Accidental de la pajiștile incendiate	A.7 Prevenirea incendiilor în pădure prin conștientizarea populației și aplicarea legii și combaterea incendiilor conform planului de intervenție, al protocolului între gestionarul de pădure și ISU, pompieri, etc.	Inspectoratul pentru Situații de Urgență, administratorul sitului Natura2000, administratorul fondului silvic, pompierii, etc.	
	B. Deranj în zona cuibului - intensitate ridicată		Turismul necontrolat	Nu se consultă specialiștii în păsări în faza incipientă de selectare a traseelor/ locațiilor	A.8 Planificarea investițiilor de infrastructură (drumuri, poduri etc.) ce presupun eliminarea unor suprafețe de fond forestier în funcție de prezența speciei/necesitățile ecologice ale speciei	Autorități de mediu centrale și locale, inclusiv Garda de Mediu, administratori/custozi arii protejate, investitori, firme elaboratoare studii de impact asupra mediului
			Periditatea intenționată a cuibaritului de către silvicultori	Nereglementare în PUG, fapt care permite dezvoltarea de infrastructura (ex cabane, case de vacanță) în imediata vecinătate a padurii	B.1 Modificări ale legislației silvice care să prevadă interzicerea construcțiilor în imediata vecinătate a pădurilor	Administratori și custozi, AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU, ONGuri
			Activități forestiere efectuate în perioada de cuibarit în zona cuibului	Frica de restricții de exploatare și lipsa compensațiilor financiare	B.2 Promovarea unui act legislativ (Hotărâre de Guvern) pentru aprobarea compensațiilor silvice bazate pe cerințele de conservare ale habitatului acvilei tipătoare mici	AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU și AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU județe (DS si Ocoale silvice private) împreună cu Coaliția ONG Natura 2000
				Neconcordanța legislației forestiere cu cerințele de conservare ale speciei	B.3 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura 2000 (unde acvila tipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a fondului forestier din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Tipătoare Mici	Administratorii Siturilor Natura 2000 și AUTORITATEA CENTRALĂ DE MEDIU la momentul aprobării PM

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Tipatoare Mici În România)					
Categorie	Amenințare	Explicare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile
Habitat cuibarit	B. Deranj în zona cuibului - intensitate ridicată	Amplasare stâne la marginea pădurii	Lipsa reglementării privind amplasarea de stâne față de pădure	B.4 Dezvoltarea amenajamentelor pastorale (conform legii 214/2011) astfel încât să se evite perturbarea speciei și sancționarea pășunatului care nu ține cont de un amenajament aprobat	Consilii locale, direcții agricole, garda de mediu, administratorii de arii protejate
			Pașunat în padure	Nerespectarea legii în cazul pasunatului	B.5 Aplicarea prevederilor legale cu privire la pășunatul în fond forestier
		Turismul necontrolat	Activități turistice nereglementate (legea picnicului)	B.6 Asigurarea respectării prevederilor Legii 54/2012 (a picnicului) și evitarea învecinării zonelor de picnic cu zonele de cuibarit ale acvilei	Administratorul zonelor special amenajate pentru activitățile de picnic, administrațiile publice locale, administratorii APSA-urilor, autoritățile de mediu
			Accesul cu vehicule motorizate în scop recreativ	B.7 Permitea accesului cu vehicule motorizate în scop recreativ în fondul forestier doar pe trasee cu destinație specială ce ocolesc zonele de cuibarit ale acvilei	Gestionarii fondurilor forestiere, Garda de Mediu, ITRSV
		Vânătoare la mamifere	Accesul cu vehicule motorizate în scop recreativ	B.8 Interzicerea accesului cu vehicule motorizate în scop recreativ arii protejate (conform Legii Mediului)	Administratorii/custozi ariilor protejate (inclusiv situri Natura 2000)
			Legea vânătorii nu prevede măsuri prin care speciile la care este interzisă vânătoarea și care sunt sensibile la perturbare prin zgomot (ca avila) să nu fie perturbate de activitățile cinegetice	B.9 Includerea perimetrelor de protecție din jurul cuiburilor în zonele de liniște a vânătorii pentru a se evita deranjul cauzat de activități de vânătoare în vecinătatea cuiburilor	Asociațiile de vânătoare pe raza cărora sunt identificate cuiburi de acvila tipătoare mică
		Recoltare ciuperci, afine, etc sub cuib	Autorizațiile de recoltare conform ORDIN Nr. 410 din 11 aprilie 2008 - nu țin cont de zonele de cuibarit, în acestea AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU/PN nu solicită evitarea zonelor de cuibarit	B.10 Limitarea activităților de colectare a ciupercilor, fructelor de pădure etc. (conform ordinului ministrului Mediului 410/2008) la perioada non-critică pentru cuibaritul acvilei tipătoare mici (după 15 mai)	AUTORITATEA DE MEDIU LOCALĂ
		Activități științifice în zona cuibului	Diversele activități științifice nu sunt coordonate sau avizate de același for pentru a evita deranjul speciei prin nesincronizări, metode inadecvate etc.	B.11 Impunerea unui protocol de comunicare a activităților de cercetare către administratorul ariilor protejate/ administratorului fondului forestier	Administratori/custozi arii protejate, administratori fonduri forestiere, autoritatea de mediu, instituții de cercetare și/sau învățământ, ONG-uri de profil.

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Țipătoare Mici În România)						
Categorie	Amenințare	Explicare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile	
Habitat cuibărit	C. Ucidere intenționată – intensitate medie	Braconajul	Nerespectarea legii vânătorii ANEXA Nr. 2: FAUNA SĂLBATICĂ de interes vânătoresc la care vânărea este interzisă, precum și cuantumul despăgubirilor în cazul unor fapte ilicite valoarea despăgubirii pentru A. pomarina este de 1350 euro	C1. Investigarea de către autoritățile abilitate a provenienței trofeelor și exemplarelor vii aparținând speciilor de păsări răpitoare	Asociații de vânătoare, administratori/custozi arii protejate, Garda de Mediu, Poliția, ITRSV	
			C.2 Asigurarea respectării prevederilor legislative (O.U.G. nr. 102/2010) în vigoare pentru cazurile de braconaj			
	D. Degradare habitat de hranire – intensitate ridicată	Intensificarea agriculturii - culturi agricole pe suprafețe mari care nu pot fi folosite de specie, diAPSAritia arborilor solitari sau a fasilor dintre parcele din zona de hranire	Rentabilizarea, maximizarea profitului economic	D.1 Dezvoltarea și aprobarea unei măsuri agro-mediu pentru acvila țipătoare mică pentru evitarea intensificării agriculturii în zonele de hranire	Autoritatea centrală pentru agricultură, autoritatea de mediu, direcții agricole	
			Insuficiente subvenții în sprijinul conservării naturii	D.2 Implementarea unui sistem de plăți Natura2000 în concordanță cu cerințele de management pentru specie	Autoritatea de mediu	
			Subvențiile agricole existente nu țin cont de necesitățile speciilor de păsări ca acvila	D.3 Integrarea necesităților speciei legate de habitatele de hranire cu prevederile privind subvențiile agricole existente	Autoritățile agricole, administratorul/custodele arii protejate, ONG-uri	
			Necorelarea între administrarea terenurilor agricole și managementul conservativ al speciei	D.4 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a terenurilor arabile din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici	Autoritatea de mediu, administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)	
			Degradarea pajiștilor naturale - abandonare pajisti, suprainsamantarea pajistilor naturale cu plante furajere, suprapășunat	Lipsa unor prevederi specifice in legea pajistilor	D.5 Includerea în planurile de management ale siturilor Natura2000 (unde acvila țipătoare mică e specie criteriu de desemnare) a prevederilor de administrare a pajiștilor și fânețelor din Ghidul de Management al Habitatului Acvilei Țipătoare Mici	Autoritatea de mediu, administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)
			Schimbarea modului de folosință a pajiștilor	Instalarea infrastructurii de producere a energiei electrice regenerabile (în principal parcuri de turbine eoliene și panouri fotovoltaice)	D.6 Menținerea pajiștilor ca zone de hranire a acvilei țipătoare mici în special și a păsărilor de pradă în general în siturile Natura 2000, prin interzicerea activităților cu impact negativ insuficient reglementate în legislația în vigoare	Administratori/custozi arii protejate (elaboratori planuri de management)
			Accesul cu vehicule off road pe pajisti	Legea pajiștilor interzice, dar în practică nu se aplică sancțiuni	D.7 Aplicarea prevederilor legale cu privire la accesul vehiculelor pe pajisti, conform Legii 214/2011 (a pajiștilor)	Poliția, consiliile locale, administratorii/custozii ariilor protejate

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Țipătoare Mici În România)					
Categorie	Amenințare	Explicare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile
III. Migrație	E. Investițiile pe ruta de migrație (în special dezvoltarea parcurilor eoliene) cont de necesitățile speciei – intensitate ridicată	Lipsa unei planificări strategice pentru amplasarea eolienele la nivel national		E.1 Planificări strategice care să interzică amplasarea de parcuri eoliene în zonele cele mai propice migrației acvilelor și întreruperea funcționării celor existente pe perioadele în care se desfășoară migrația de toamnă și cea de primăvară	Autoritățile de mediu centrale și locale
IV. Cercetare - monitorizare	F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei – intensitate medie	Insuficiente date comparative care sa indice niste tendințe referitoare la populații		F.1 Monitorizarea speciei la nivel national si la nivelul ariilor protejate	Autoritățile de mediu centrale și locale, administratori/custozi arii protejate
		Cunoștințe insuficiente privind efectele incendiilor pajiștilor		G.1 Elaborarea unui studiu pentru investigarea efectelor incendiilor pajiștilor	Autoritatea centrală din domeniul agriculturii, instituții de specialitate
V. Cadru legislativ și implementare legislație	G. Implementarea legislației referitoare la siturile NATURA 2000 este deficitară – intensitate ridicată	Calitatea slabă a studiilor de impact	Lipsa unor standarde de calitate unitare	H.1 Îmbunătățirea standardului de calitate a studiilor de impact asupra mediului pentru investițiile din siturile Natura2000 astfel încât acestea să acopere obiectiv, in detaliu problematica potențialului impact asupra speciilor criteriu	Autoritatea de mediu, Academia Română, administratori/custozi arii protejate, investitori, firme elaboratoare studii de impact asupra mediului
		Foarte puține planuri de management aprobate		H.2 Accelerarea procesului de avizare a planurilor de management	Autoritatea centrală de mediu, autoritățile locale de mediu
		Nu există alocări bugetare pentru a susține din fonduri publice implementarea planurilor de management		H.3 Asigurarea fondurilor necesare pe termen lung implementării planurilor de management prin introducerea unor alocări bugetare pentru managementul ariilor protejate, in bugetul autorității de mediu centrale	Guvern, autoritatea centrală de mediu

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Tipatoare Mici În România)					
Categorie	Amenințare	Explicitare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile
V. Cadru legislativ și implementare legislație	G. Implementarea legislației referitoare la siturile NATURA 2000 este deficitară – intensitate ridicată	Necorelare între legislația forestieră și cerințele de conservare ale speciei (OM1540/2011)- perioadele de exploatare		H. 4 Armonizarea legislației silvice cu cea de mediu, astfel încât obligațiile ce decurg din Directiva Păsări să fie integrate în prevederile legislației silvice, în special modificarea perioadelor de exploatare	autorități silvice și de mediu centrale
		Lipsa de informare a gestionarilor de situri Natura 2000 referitoare la măsurile de conservare care trebuie implementate în habitatul de hranire	Custodiile sunt recente în România, nu există exercitiul implementării	I.1 Suținerea de activități de informare a gestionarilor de situri Natura 2000 și continuitatea Rețelei de Conservare a Aquilei pomarina în România	Asociația Administrațiilor de Arie Naturale Protejate , Coaliția Natura 2000, autoritatea centrală de mediu
		Puținele beneficii care sunt oferite de lege nu funcționează în practică	Sunt foarte puțin cunoscute și aplicate procedurile legale	J.1 Obligatorietatea administratorilor/ custozilor de arii protejate (inclusiv APSA-uri) de a informa proprietarii de terenuri ca pot beneficia de scutirea de la plata impozitului pe teren, acolo unde sunt stabilite restricții.	Administratori, custozii de arii protejate
		Atitudinea în general negativă a publicului față de rapitoare	Dezinteresul atât al factorilor de decizie cât și a publicului larg cu privire la probleme legate de speciile și habitatele protejate	J.2 Dezvoltarea unei strategii de comunicare pentru îmbunătățirea cunoașterii importanței păsărilor răpitoare	Autoritatea centrală de mediu, AUTORITATEA LOCALA DE MEDIU-urile, ONG-uri de specialitate
		Slab interes pentru certificarea pădurilor	Pentru certificarea pădurilor proprietarii/administratorii trebuie să dovedească că implementează măsuri de conservare	J.3 Promovarea certificării pădurilor pentru a crește interesul proprietarilor/administratorilor de pădure pentru implementarea măsurilor de conservare și obținere a unor beneficii financiare	Administratorii de arii protejate și situri Natura 2000, autoritatea centrală de mediu
		Educație deficitară	E răspândită credința ca sunt păsări dăunătoare	K.1 Tratarea importanței păsărilor răpitoare în natură în programa școlară	Ministerul Educației, Inspectorate Școlare, administratori de arii naturale protejate

PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNE PENTRU SPECIA A. POMARINA - PREZENTARE SINTETICĂ (Proiectul LIFE 08 NAT/RO/000 501 Conservarea Acvilei Tipatoare Mici În România)					
Categorie	Amenințare	Explicitare	Cauze directe și indirecte	ACȚIUNI PROPUSE	Instituții responsabile
VII. Altele	I. Electrocutarea – intensitate medie	Distributia liniilor electrice cu coronament periculos in zonele unde este prezentă acvila		L.1 Izolarea liniilor electrice de pe cuprinsul siturilor Natura2000 cu populații de acvilă țipătoare mică, și unde este posibil, schimbarea stâlpilor cu coronament periculos, respectiv îngroparea liniilor	Autoritatea centrala de mediu, regiile electrice regionale

Proiect finanțat prin Programul LIFE+ Natura și Biodiversitate al Uniunii Europene
Proiect LIFE08 NAT/RO/000501 "Conservarea acvile țipătoare mici în România"

„Conținutul acestui material reprezintă în totalitate responsabilitatea beneficiarilor proiectului și nu poate fi interpretat ca reprezentând punctul de vedere al Uniunii Europene”

www.pomarina.ro

Beneficiarii proiectului:

Agentia pentru Protectia Mediului Sibiu: tel. +40371332163; +40269232806,
e-mail: pomarina.life@yahoo.com, arii.protejate@apmsb.anpm.ro

Asociația Grupul Milvus: tel./fax. 0265264726, e-mail: office@milvus.ro

Societatea Ornitologică Română: tel. 0314255657, e-mail: office@sor.ro

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA
MEDIULUI SIBIU

